

Att. Børne- og Undervisningsministeriet

aarjk@uvm.dk

DANSKE
REGIONER

14-02-2022

EMN-2022-00066

1511033

Høringssvar til lovudkast vedrørende kapacitetsfastsættelse og elevfordeling på de gymnasiale ungdomsuddannelser

Danske Regioner kvitterer for muligheden for at afgive bemærkninger til udkast til Lov om ændring af lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., Lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, Lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og Lov om de gymnasiale uddannelser.

Danske Regioner har i en årrække peget på behovet for nye regler for elevfordeling og kapacitetsstyring, som imødekommer udfordringer i forhold til konkurrencen mellem institutionerne, polariserede gymnasier i de største byer og presset på uddannelsesmulighederne i de mindre byer. Danske Regioner bakker derfor overordnet op om den nye elevfordelingsmodel og kvitterer for den større rolle og det ansvar, regionerne med aftalen får for alle de gymnasiale uddannelser.

Lovforslaget efterlader fortsat en række ubesvarede spørgsmål om, hvordan modellen vil fungere i praksis. Danske Regioner og regionerne har fokus på at bidrage med viden og erfaringer fra området til implementeringen og fremadrettet til den løbende evaluering af elevfordelingsmodellen med henblik på at sikre, at intentionen med aftalen opnås, og at de unge får størst mulig gennemsigtighed i rammerne for at søge den gymnasiale uddannelse, de ønsker sig.

Danske Regioner har en række bemærkninger til lovforslaget. I bilag findes supplerende bemærkninger af teknisk karakter, som bidrager til det videre arbejde med loven og efterfølgende bekendtgørelser.

Overordnede bemærkninger

Danske Regioner finder overordnet, at lovudkastet er gennemarbejdet og flugter med intentionen i den politiske aftale.

Gymnasiesamarbejder

Danske Regioner kvitterer for, at der med lovudkastet etableres hjemmel til at etablere nye gymnasiesamarbejder. De hidtidige gymnasiale samarbejdsfora har ikke i tilstrækkelig grad vist at kunne sikre det nødvendige, forpligtende samarbejde mellem institutionerne. Vi vurderer, at den struktur, der lægges op til i lovudkastet, i højere grad vil understøtte koordineringen og de politiske intentioner i aftalen, blandt andet fordi alle de gymnasiale institutioner indgår i samarbejdet på lige vilkår. Gymnasiesamarbejderne er en vigtig brik i forhold til at fortsætte og udbygge det tætte samarbejde mellem regioner og institutionsledelserne m.fl., og samarbejderne bliver helt centrale i forhold til at løse både udfordringerne omkring polarisering og uddannelsesdækningen.

Tydelig ansvarsfordeling

Danske Regioner tager til efterretning, at flertallet bag den politiske aftale om Den Koordinerede Tilmelding til Gymnasiale Ungdomsuddannelser har ønsket en model med en relativt høj grad af central styring. Derfor anerkender Danske Regioner, at det ligger i aftalens intention, at der er en relativ høj detailstyring af rammerne for regionernes opgaver og de hensyn, der skal ligge til grund for regionsrådets beslutninger.

Samtidig fremgår det tydeligt af aftalen, at forligspartierne med oprettelse af Den Koordinerede Tilmelding for Gymnasiale Ungdomsuddannelser ønsker en decentralisering, hvor regionerne får ansvar for kapacitetsfastsættelsen efter de første tre år. Det samme gør sig blandt andet gældende for godkendelse af profilgymnasier. Disse kompetencer overgår fra Børne- og Undervisningsministeriet til regionsrådene, jf. aftalen. Det fremgår desuden, at *"en væsentlig del af administrationen af elevfordelingsmodellen placeres i regionerne for at styrke nærheden"*.

På den baggrund mener Danske Regioner, at ministeren flere steder i lovudkastet får beføjelser, som rækker ud over intentionen med ansvarsfordelingen i aftalen. Det gælder særligt på de to ovenfor nævnte områder, hvor ministeren foruden den helt legitime fastsættelse af detaljerede regler for regionernes opgavevaretagelse også får bemyndigelse til at intervenere undervejs i processen:

- §8, stk. 6. *Børne- og undervisningsministeren kan, efter søgetallet er kendt, med det formål at understøtte en balanceret elevsammensætning, endvidere tilpasse den kapacitet, som regionsrådet har tildelt de enkelte afdelinger.*
- §11 a., stk. 3. *Børne- og undervisningsministeren kan fastsætte et loft over institutionens andel af profilelever, ændre det loft over institutionens andel af profilelever, som regionsrådet har fastsat, suspendere optaget af profilelever på institutionen i et eller flere år eller tilbagekalde institutionens godkendelsen som profilgymnasium.*

For det første er det ikke defineret klart, hvilke forudsætninger der skal være opfyldt for, at ministeren kan anvende disse beføjelser. For det andet er det meget uhensigtsmæssigt for processen og for en klar ansvarsfordeling i modellen, at der med lovudkastet lægges op til denne form for dobbeltstyring. Det kan desuden bidrage til uhensigtsmæssige, bureaukratiske processer og en høj grad af ustabilitet for både institutioner og ansøgere.

Som bemærket indledningsvist ligger det i den politiske aftale, at modellen skal evalueres løbende og gennemgå en større evaluering efter tre år. Danske Regioner opfordrer derfor til, at de nævnte beføjelser udgår, og at det i sammenhæng med den løbende evaluering vurderes, om der er brug for yderligere regulering af regionernes opgaver med henvisning til at sikre en balanceret elevsammensætning.

Elevfordeling og dataansvar

Det fremgår blandt andet af bemærkningerne til lovforslaget (s. 89), at det ikke er hensigten med den politiske aftale at ændre på, at regionerne har til opgave at koordinere elevfordelingen. Danske Regioner tager positivt imod, at regionerne fortsat er ansvarlige for at koordinere fordelingen af gymnasieelever i den ændrede elevfordelingsmodel. Elevfordelingsopgaven ændrer karakter, idet alle ansøgere, der har krav på en plads på et gymnasium, fremover skal fordeles. I den forbindelse undrer det Danske Regioner, at der ikke indsættes en ny hjemmel til regionernes koordinerende elevfordelingsopgave, når §12 i gældende lovgivning foreslås ophævet.

Danske Regioner kvitterer for, at lovforslaget forholder sig til ansvar og behandling af data i relation til elevfordelingsopgaven (§1 nr. 8 (§ 11b-d)). Det er væsentligt, at regionerne får adgang til relevante data, og at det sker på en måde, hvor der ikke er store ressourcemæssige og datasikkerhedsmæssige omkostninger forbundet med regionernes adgang til de oplysninger, som er nødvendige i forhold til regionernes opgaver i forhold til elevfordeling og kapacitetsfastsættelse.

Danske Regioner har noteret, at Styrelsen for IT og Læring (STIL) stiller en central it-understøttet fordelingsmekanisme (KTGU) til rådighed for regionerne, som bliver dataansvarlige for den behandling af de personoplysninger i fordelingsmekanismen, som regionernes opgaver afstedkommer. Det kan med fordel præciseres i lovudkastet, at regionernes dataansvar er knyttet til de opgaver, som regionerne skal varetage. Danske Regioner noterer desuden, at STIL bliver databehandler af data i fordelingsmekanismen, og på vegne af regionerne skal STIL udvikle, drive og vedligeholde fordelingsmekanismen. STIL er ansvarlig for grunddatasystemet (Elevdatabasen) og datagrundlaget (jf. §11 b-c.). I vurderingen af regionernes ansvar lægger ministeriet blandt andet til grund, at regionerne fortsat skal koordinere elevfordelingen, og at regionerne

skal behandle indsigelser og eventuelt genbehandle sager. Når regionerne med lovforslaget bliver ansvarlige for dele af de indlæste data i fordelingsmekanismen, finder Danske Regioner det naturligt, at regionerne og STIL er i tæt dialog om STILs opgave med at udvikle, drive og vedligeholde fordelingsmekanismen (hjælpemidlet).

Danske Regioner ser frem til at drøfte de juridiske konsekvenser af den skitse-rede arbejdsdeling mellem regionerne og STIL, herunder at forhandle om de nærmere regler om regionernes opgaver og ansvar som dataansvarlige og STILs tilsvarende som databehandler.

Kommunikation

I den politiske aftale om Den Koordinerede Tilmelding for Gymnasiale Ungdomsuddannelser fremgår det, at regionerne "*kommunikerer til elever og forældre om, hvordan fordelingsmekanismen fungerer*". Danske Regioner bemærker, at denne opgave ikke indgår i lovforslaget, og den er ikke nævnt i bemærkningerne til lovforslaget. Allerede efter indgåelse af den politiske aftale har regionerne modtaget henvendelser vedrørende de nye regler, og det forventes, at der vil komme væsentligt flere henvendelser frem mod og efter de nye reglers ikrafttræden. Det er en vigtig borgerrettet opgave, der allerede fylder, og som regionerne forventer vil være en betydelig opgave fremadrettet. Opgavens karakter omfatter både standardiseret information på hjemmeside mv., men også telefoniske og skriftlige henvendelser fra borgere med meget specifikke spørgsmål til fordelingsmekanismens betydning i bestemte geografiske områder inden for regionen. Det er derfor vigtigt, at opgaven anerkendes, og at der er klarhed over regionernes ansvar. Da der er tale om en specifik opgave, som indgår i den politiske aftale, opfordrer Danske Regioner til, at rammerne for regionernes opgave vedr. kommunikation til elever og forældre indgår i lovudkastet.

Taxameterreform

Danske Regioner opfordrer til, at ambitionen omkring en taxameterreform fastholdes. Der er brug for større stabilitet om institutionernes økonomi ved et øget, flerårigt grundtilskud og dermed et mindre aktivitetsafhængigt tilskudssystem. De reelle udgifter ved decentrale uddannelsesudbud bør desuden anerkendes i et justeret tilskudssystem gennem regionale midler til decentrale udbud, f.eks. mindre institutioner eller små klasser/hold. Det vil understøtte formålet med elevfordelingsmodellen.

Økonomiske konsekvenser

Det er en omfattende model, som skal implementeres med en række nye opgaver til regionerne. Danske Regioner vender tilbage på Børne- og Undervisningsministeriets udkast til DUT-aftale, som vi har modtaget den 2. februar 2022.

Høringssvaret afgives med forbehold for godkendelse i Danske Regioners bestyrelse på møde den 23. marts 2022.

Venlig hilsen

Stephanie Lose

Ulla Astman

Bilag - Supplerende bemærkninger

§1 Lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser

Kapacitetsfastsættelse

§1 nr. 1 (§8, stk. 2):

Danske Regioner kvitterer for, at det i lovudkastet fremgår, at kapacitetsfastsættelsen på de enkelte afdelinger i de første 3 år varetages af børne- og undervisningsministeren "i et samarbejde med regionerne". Regionerne vil byde aktivt ind i samarbejdet med lokale perspektiver og viden om kapacitetsopgaven, så der findes de bedste løsninger og sikres kontinuitet i forhold til at overdrage opgaven fuldt ud til regionerne efter overgangsperioden på tre år.

§ 1 nr. 1 (§8, stk. 3) og nr. 3 (§8, stk. 4):

Danske Regioner vurderer, at det flere steder i landet vil være aktuelt at tillade undtagelser for minimumskapaciteten, fordi der ikke er et tilstrækkeligt elevgrundlag i optageområdet.

§1 nr. 1 (§8, stk. 4):

Danske Regioner er enig i, at det kan blive nødvendigt for en region at hæve en afdelings kapacitet. Jf. bemærkningerne s. 66 er der en række eksempler på, hvornår det vil være relevant for regionerne at hæve en afdelings kapacitet. Danske Regioner finder, at det kan blive aktuelt både i forhold til de nævnte eksempler, men også i forhold til ansøgere, der ikke kan søge et andet gymnasium på grund af særlige, lokale forhold, f.eks. Lex Stevns. Det er afgørende, at der i lovgivningen bliver hjemmel til specifikt at tage højde for sådanne særlige, lokale forhold.

§1 nr. 3 (§8 stk. 5):

Der bør i bekendtgørelsen tages højde for, at regionen kan tilpasse kapaciteten både op og ned.

§1 nr. 3 (§8 stk. 6):

Børne- og undervisningsministeren kan, efter søgetallet er kendt, med det formål at understøtte en balanceret elevsammensætning, jf. §8 stk. 6, tilpasse den kapacitet, som regionsrådet har tildelt de enkelte afdelinger. Udover den indledende bemærkning om, at Danske Regioner ikke finder denne hjemmel hensigtsmæssig, bør det præciseres, hvad der menes med tilpasning, og hvad de nærmere rammer for ministerens beføjelse er.

§1 nr. 6 (§11 stk. 2):

Danske Regioner kvitterer for, at regionsrådet inddrages i beslutningen om, hvorvidt en institution skal nedlægges. Det bør præciseres i bekendtgørelsen, hvilket grundlag regionsrådet skal forholde sig til, når der afgives indstilling om

lukning. Det vil være naturligt, at regionen inddrages i dialogen mellem institutionen og STUK i forbindelse med at iværksætte en genopretningsplan, så der kan blive skabt størst mulig sammenhæng til regionens indsats for en god uddannelsesdækning, uanset om det handler om et vigende elevgrundlag grundet polarisering eller et lavt antal unge.

Profilgymnasier

§1 nr. 7 (§11 a)

Danske Regioner kvitterer for, at det fremadrettet er regionerne, der skal godkende ansøgninger om særlige profiler. Det er afgørende, at grundlaget for godkendelsen af profilgymnasier bliver klart, herunder bør det klart defineres, hvad der i denne sammenhæng menes med en skævvridning af elevsammensætningen eller elevsøgningen, og dermed også hvilke konkrete parametre, der skal indgå i regionens løbende monitorering. Det er i den sammenhæng vigtigt, at regionerne får adgang til den nødvendige data, således at både godkendelse og monitorering sker på et solidt grundlag.

Endvidere henvises der til den indledende bemærkning om, at Danske Regioner ikke finder §11 a stk. 3 hensigtsmæssig.

Zoner

§1 nr. 8 (§11 e-j):

Det er vigtigt, at afstands- og fordelingszoner fastlægges på et objektivt grundlag. Definitionen af fordelingszonerne bør præciseres og forklares bedre af hensyn til gennemsigtigheden for særligt ansøgerne. Regionerne bør inddrages i fastlæggelsen af zoner for at sikre, at der tages højde for lokale forhold og viden samt sammenhængen til regionernes koordinering af elevfordeling og kapacitetsfastsættelse på afdelingsniveau.

Transporttid

§1 nr. 8 (§11h-i):

Danske Regioner anerkender, at "afstand i tid" er vigtig for den enkelte unges hverdag, når de starter på deres uddannelse. Regionerne arbejder målrettet på at sikre unge gode transportforbindelser blandt andet, når de skal til og fra deres ungdomsuddannelse.

I elevfordelingssammenhæng vil "afstand i tid" dog medføre en mere kompliceret beregning end ved at anvende "afstand i kilometer". Erfaringerne fra tidligere viser, at det vil medføre en del flere genoptagelsessager og klager at ændre kriteriet fra afstand til tid. Derfor er det vigtigt, at det med afsæt i loven bliver beskrevet nærmere, hvordan transporttid præcist opgøres, og at måden at opgøre det på afspejler borgernes reelle rejsemønstre: dvs. at opgørelsen af

transporttid f.eks. skal kunne afspejle, at ansøger cykler til tog/bus og fra tog/bus til skole. Der vil være områder, hvor transporttid inden for 60 min. er meget vanskelig at opnå, hvis man ikke kan kombinere cykel og offentlig transport. Det er ikke mindst vigtigt fordi, den beregnede rejsetid skal kunne kommunikeres til elever og forældre på en måde, der giver mening.

§1 nr. 8 (§11i stk. 2 sidste sætning):

Det er uklart, hvad formålet med bestemmelsen "Børne- og undervisningsministeren kan for enkelte afdelinger beslutte, at der ikke skal fordeles ansøgere til disse afdelinger" er.

Forrang

Jf. bemærkningerne til lovudkastet, s. 36, er forligskredsen blevet enig om, at kommunalt godkendte eliteidrætsudøvere skal kunne opnå forrang til forlængede forløb på samme vilkår som Team Danmark-ansøgere. For at der ikke opstår uhensigtsmæssigheder, bør det sikres, at eliteidrætsudøvere ikke stilles bedre end Team Danmark-elever. Der bør præciseres og ensrettes, så begge typer af elever udelukkende har forrang til forlængede forløb.

Det foreslås endvidere, jf. bemærkningerne s. 37, at der i lov om de gymnasiale uddannelser etableres hjemmel til, at elever, som i forbindelse med ansøgning om optagelse på de 3-årige uddannelser til teknisk, merkantil og almen studentereksamen, har tilkendegivet, at de ønsker at vælge en sjælden studieretning ved udløbet af grundforløbet, er bundet til denne studieretning, hvis eleverne har fået forrang til at blive optaget på institutionen på grund af studieretningsønsket, og institutionen opretter studieretningen. Det finder Danske Regioner nødvendigt, og det bør i den forbindelse præciseres, hvad der udgør en sjælden studieretning.

Ansøgere som ikke kan fordeles via den centrale fordelingsmekanisme

§1 nr. 8 (§11j-l)

Der vil være en del ansøgere, som ikke søger uddannelse pr. 1. marts. Det er erfaringen i regionerne, at en stor andel ansøgere til hf først søger op til sommerferien. Der kan være forskellige årsager til først at søge kort tid inden uddannelsen starter; f.eks. job, omvalg mv. Danske Regioner kvitterer for, at forligskredsen har fundet en løsning på dette ved at udvide regionernes ansvar for fordelingen til også at omfatte denne gruppe af ansøgere. Regionerne vil gerne i dialog med ministeriet om, hvordan der skabes hensigtsmæssige processer for fordelingen af eftermelderne, så der bedst muligt kan skabes sammenhæng mellem de unges behov for afklaring af, hvor de kan blive optaget, og de rammer institutionerne er underlagt i form af klasseloft, tælledag, økonomi osv.

Danske Regioner ser desuden et behov for, at regionernes opgave med at fordele de elever, som den centrale fordelingsmekanisme ikke kan fordele, bliver systemunderstøttet, blandt andet så regionerne har opdaterede informationer om ledig kapacitet på institutionerne. En manuel løsning vil i den sammenhæng være meget ressourcetung, idet vi forudsætter, at ledig kapacitet bliver meget dynamisk og kan flytte sig fra dag til dag.

Genoptagelsessager og klager

§ 1 nr. 9 (§12):

Antallet af genoptagelsessager og klager over elevfordelingen må forventes at blive relativt omfattende, særligt i de første år. Det er afgørende for behandling af genoptagelsessager og klager, at regionerne har den nødvendige adgang til alle relevante oplysninger, især data fra den centrale fordelingsmekanisme, og at der er den nødvendige systemunderstøttelse med henblik på hensigtsmæssige arbejdsgange.

Dataadgang og systemunderstøttelse vil ligeledes være en forudsætning for, at fristerne i lovudkastet kan overholdes. Det er en meget stram tidsplan, som - foruden et eventuelt større antal klager med den nye model - er udfordret af, at alle rettidige ansøgere vil modtage afgørelsen om den foreløbige plads samtidig. Derved vil anmodningerne om genoptagelse ligeledes blive sendt til regionerne samtidig (senest 10 dage efter, at ansøgerne har modtaget afgørelsen om den foreløbige plads). Hvis regionen ikke imødekommer indsigelsen fuldt ud, eller ansøgeren ikke har trukket sin klage tilbage, skal regionsrådene give en udtalelse i sagen, som ansøgeren skal have lejlighed til at fremkomme med eventuelle bemærkninger til. Fristen herfor er jf. § 12, stk. 5 fastsat til fem kalenderdage. Regionen skal indsende regionens udtalelser og ansøgerens eventuelle udtalelse til STUK hurtigst muligt og senest fire kalenderdage efter, at regionsrådet har modtaget dem eller efter udløbet af ansøgerens frist for at fremkomme med sine eventuelle bemærkninger. Fire kalenderdage vurderes at være for kort tid - ikke mindst i indkøringsperioden.

Gymnasiesamarbejder

Som bemærket indledningsvist bakker Danske Regioner op om, at der med lovforslaget indføres nye gymnasiesamarbejder. Det vil være hensigtsmæssigt, at det fremgår af loven eller i bemærkningerne, at repræsentanten for de enkelte gymnasier er øverste leder eller en anden repræsentant med den fornødne beslutningskraft, så det sikres, at repræsentanterne er beslutningsdygtige, og at samarbejderne reelt bliver forpligtende.

§2 Lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse

Danske Regioner bakker op om, at de erhvervsgymnasiale uddannelser omfattes af det samme regelsæt som de almen-gymnasiale uddannelser i relation til kapacitetsstyring og elevfordeling.

§3 Lov om private institutioner

Danske Regioner bemærker, at de forskellige regler for offentlige og private institutioner vil udgøre forskelligt grundlag for at fastlægge kapacitet og optage ansøgere. I Region Hovedstaden, hvor den private kapacitet i Centrum udgør 20 procent, er det en reel udfordring, at reglerne er så forskellige.

§4 Lov om de gymnasiale uddannelser

For at undgå et smuthul i den nye elevfordelingsmodel, vurderer Danske Regioner, at det er nødvendigt at binde forrangselever til deres valg af en sjælden studieretning, hvis denne oprettes. Det bør i den forbindelse præciseres, hvad der udgør en sjælden studieretning.

Til Borne- og Undervisningsministeriet

HØRINGSSVAR

Dato: 14.02.2022
Kontor: Sekretariatet
Sagsbeh.: SUFR

Høring over udkast til forslag om ændring af love vedr. kapacitetsfastsættelse og elevfordeling på de gymnasiale ungdomsuddannelser

Det Nationale Integrationsråd, er for det første enig i, at der kan være udfordringer adresseret i forhold til elevsammensætning på visse gymnasieskoler, herunder udfordringer med kultursammenstød blandt eleverne, som kræver handling.

Rådet bifalder dermed, at lovgivningen ændres med henblik på, at fordre til en mere hensigtsmæssig elevsammensætning i fremtiden. Samtidig konstaterer Rådet med tilfredshed, at etnicitet ikke bruges som markør, som det tidligere er set i forbindelse med ghettolovgivningen – men at der derimod benyttes etnicitetsneutrale kriterier som indkomst. Rådet ser i øvrigt frem til at ordningen evalueres.

Rådet vil dog samtidig gerne bemærke, at en spredning af de etniske elever selvfølgelig ikke kan stå alene om at løse eventuelle integrationsudfordringer på en given gymnasieskole.

Med venlig hilsen

Halima El Abassi

Forkvinde for Det Nationale Integrationsråd

Høringssvar – Elevfordeling

Erhvervsskolernes ElevOrganisation(EEO) er glade for muligheden for at afgive høringssvar.

I EEO ser vi tre udfordringer ift. de foreslåede ændringer af lovgivningen

Det første, er hvordan elever fordeles på erhvervsgymnasierne. Erhvervsgymnasier er ofte færre og har større geografisk spredning end det almene gymnasium. Derfor kan det være sværere for ansøgere at opnå optagelse på et erhvervsgymnasium da afstandskriteriet kan skubbe dem bagud i køen.

Det andet, er frafald. Hvis ansøgere ikke opnår der første prioritet og ender på en anden linje eller gymnasietype end de helst ville, kan dette være med til at skabe mistro og højne frafaldet ift. hvis de var kommet ind på den ønskede linje. Derfor er det vigtigt at BUVM holde øje med om andelen af ansøgere der får plads på deres førstprioritet følger BUVMs beregninger.

Det tredje er omfordeling mellem gymnasier. Når ansøgere ikke på samme måde som i dag får mulighed for at prioritere erhvervsgymnasierne, pga. at der er større geografisk spredning mellem udbuddene. Det er afgørende for erhvervsgymnasierne at man ikke kan flyttes "væk" til STX, for at sikre deres kapacitet, men at man vægter elevernes valg meget højt, da der trods alt er meget stor forskel mellem almen gymnasie og erhvervsgymnasierne.

Kapacitetsfastsættelse:

Kapacitetsfastsættelse bliver en helt central del af, om elevfordelingsaftalen bliver en succes. Derfor er det væsentligt at det bliver blevet beskrevet helt konkret hvordan denne gribes an og hvilke instanser der har ansvaret for de forskellige dele.

Hvordan er regionernes rolle, skal de blot være sparringspartnere for ministeriet eller er det regionerne der skal agere forsteinstans i kapacitetsfordelingen.

I hvilket omfang og hvordan inddrages institutionerne og er det efter deres egen indstilling. Der kan være problemstillinger, som kun institutionerne har indblik i.

Minimumskapacitet.

For EEO er det væsentligt at udbuddene af erhvervsgymnasier er så tæt på ansøgerne som muligt. Som det er i dag, er der i tyndt befolkede områder oprettet mindre afdelinger som muliggøre, at de kan være tætte på ansøgerne. Men disse udbud kan kun opretholde det faglige miljø fordi de indgår i et større samarbejde under samme hovedinstitution (erhvervsskole). Mange af disse udbud vil ikke i sig selv kunne opretholde en minimumskapacitet på 84 elever.

Det er væsentligt at disse muligheder, stadig opretholdes da en evt. lukning af disse ville medføre at den geografisk spredning af erhvervs gymnasie, ville blive endnu større og dermed potentielt odelægge erhvervsgymnasierne helt uden for de største byer.

Derfor er det for EEO væsentligt at pointere denne problemstilling.
For at imodekomme denne problemstilling kunne man lade minimumskapaciteten blive beregnet ud fra institutionens samlede optag på tværs af adresser.

De bedste hilsner,

Erhvervsskolernes ElevOrganisation

Børne- og Undervisningsministeriet
Departementet
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K

Den 14. februar 2022

Vedrørende sagsnr.: 21/25806

Høringsvar ift. lovudkast om ændring af love vedr. kapacitetsfastsættelse og elevfordeling på de gymnasiale ungdomsuddannelser

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier (DEG) takker for muligheden for at afgive høringsvar til høring over forslag til lov om ændring af lov om institutioner for almen gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og lov om de gymnasiale uddannelser (Kapacitetsfastsættelse og elevfordeling på de gymnasiale ungdomsuddannelser).

Lovudkastet foreslår rammerne for en ny elevfordelingsmodel og har i forlængelse af lov nr. 2532 af 22. december 2021, der bl.a. udmøntede afskaffelsen af ventelister, en begrænsning af muligheden for institutionsskift og etableringen af et tilskudsloft for elever på private gymnasier, til formål at udmønte de resterende dele af den politiske aftale af 10. juni 2021 om Den Koordinerede Tilmelding til Gymnasiale Ungdomsuddannelser.

Indledningsvist ønsker DEG at udtrykke en overordnet bekymring for, at den nye model for kapacitetsfastsættelse og elevfordeling vil medføre et bureaukrati, der gør elevfordelingen uigennemskuelig for kommende elever og forældre. Det vil give utryghed og fjerne fokus fra det centrale, nemlig at den enkelte unge vælger den ungdomsuddannelse, der passer til dem.

På erhvervgymnasierne har vi gennem mange år med selveje og lokal kapacitetsfastsættelse gode erfaringer med at finde løsninger på udsving i søgetal og lokale demografiske forhold. Erhvervsskolerne har med fusioner, campusdannelser og udlagt undervisning på naboinstitutioner gennem årene skabt de nødvendige tilpasninger, så alle unge, der har ønsket optagelse på hhx eller htx, har kunnet få et tilbud, der passer til deres ønsker, bopæl, transportforhold, mv. DEG er bekymret for, at dynamikken og det lokale ansvar for varetagelse af gymnasiale udbud bliver mindsket med aftalen.

Vi bifalder hensigtserklæringen i den politiske aftale om, at elevernes frie valg fortsat er vigtigt, og at den nye model skal indrettes, så forandringerne for eleverne bliver så små som muligt. Vi er dog overordnet set bekymrede for, om denne hensigt kan opfyldes gennem de regler, der her er sendt i høring.

Derudover mener DEG, at det bør være af høj prioritet, at elever, der ønsker hhx og htx sikres deres førstevalg, og at der således skal være kapacitet til at optage alle elever, som ønsker optagelse på hhx og htx. Det er derfor vigtigt, at hhx og htx tildeles en kapacitet, der som minimum er på samme niveau som nu, men også at der sikres gode muligheder for fortsat vækst på hhx og htx.

DEG er specifikt bekymret for, om elevfordelingsmodellen kan have følgende negative konsekvenser:

1. At flere ansøgere ikke får deres førsteprioritet opfyldt (om de så har valgt på baggrund af gymnasieretning, en særlig studieretning, kulturen på den lokale skole, eller noget helt fjerde) – og derfor i højere grad vil miste motivationen, opleve mistrivsel og falde fra. Derfor finder DEG det vigtigt, at BUVM nøje følger andelen af ansøgere, der får plads på sin førsteprioritet, ift. de beregninger ministeriet har lagt til grund for elevfordelingsaftalen.
2. En afledt bekymring af en situation, hvor færre får deres førsteprioritet opfyldt, er, at de næste prioriteter på en ansøgers liste er blevet fyldt i første fordelingsrunde og derved, at flere ansøgere end antaget bliver fordelt efter skyggeprioritet eller forbliver ufordelte i fordelingsmekanismen. DEG vil derfor også bede om, at BUVM følger, hvor mange ansøgere der ikke får plads på en af sine prioriteter via fordelingsmekanismen.
3. At hhx- og htx-elever, der i forvejen har langt til et gymnasium, vil opleve deres vilkår som yderligere forringet, når afstand bliver afgørende for optagelse. Erhvervsgymnasieelever har jo ikke tidligere været udsat for elevfordeling. Dette på trods af BUVM og regionernes fælles ambition om, at der skal være flere lokale tilbud for at begrænse de unges transporttid fra udkantsområderne.

DEG foreslår derfor, at der etableres et følgeforskningsprogram, der vil følge udviklingen i bl.a. de unges søgemønstre, transporttid, fordelingen i optag mellem de 4 gymnasiale uddannelser, andelen af ansøgere, der får opfyldt sin førsteprioritet eller ikke får en prioritet opfyldt, elevernes omvalg, frafald og trivsel, m.m. samt om modellen indfrier det politiske mål om at sikre uddannelser i tyndtbefolkede områder og modvirke en skæv elevsammensætning.

Desuden vil DEG fremhæve, at det bliver helt centralt med et gennemskueligt vejledningsmateriale til kommende elever og deres forældre. Ligesom det er centralt, at ansøgere, der ikke får deres førsteprioritet opfyldt, får en reel, konkret og forståelig forklaring herpå.

DEG ønsker fortsat at arbejde aktivt for at finde løsninger på lokale og regionale udfordringer med demografi og elevfordeling. Vi ser frem til et tæt samarbejde med STUK og med regionerne – og i de nye lokale gymnasiesamarbejder – om udmøntningen af de nye regler. Dette finder vi særligt vigtigt, da flere centrale beslutninger overlades til udmøntning i de efterfølgende bekendtgørelser.

I det nedenstående er DEG's bemærkninger opdelt i et afsnit med centrale tematikker, som går på tværs af lovbestemmelser, og specifikke bemærkninger til de enkelte paragraffer i lovudkastet.

Overordnede tematikker

Kapacitetsfastsættelse: Proces og ansvar

§1, nr. 1, ny §8, stk. 2:

Kapacitetsfastsættelsen bliver helt central for elevfordelingsaftalens succes med at opfylde de to målsætninger om at sikre en balanceret elevsammensætning og at sikre et bedre grundlag for mindre gymnasier i tyndtbefolkede egne af Danmark. De erhvervsgymnasiale uddannelser har, som det påpeges i aftalen, ikke været en del af elevfordelingsmodellen tidligere og har derfor i overvejende grad ikke indgået i samarbejdet mellem de almene gymnasiale uddannelser og regionerne.

Derfor vil DEG understrege, at det er væsentligt for legitimiteten af den nye model, at kapacitetsfastsættelsen netop bliver en ny organisering og en ny proces, hvor de 4 gymnasiale retninger indgår på lige fod.

DEG vil pointere, at det er vigtigt, at det bliver helt konkret beskrevet, hvordan kapacitetsfastsættelsen gribes an, og hvem der gør hvad i processen. Nærmere bestemt er det vigtigt at tydeliggøre følgende proces og ansvarsfordeling: BUVM skal fastsætte afdelingernes kapacitet "efter indstilling fra institutionerne og i samarbejde med regionerne". Her har vi følgende spørgsmål:

- Hvilken rolle har regionerne mere præcist ift. ministeriet i tildeling af kapacitet de første tre år? Vil de være sparringspartner for ministeriets arbejde med at fastsætte kapacitet på afdelingerne, eller kommer regionsrådet ind som første instans i kapacitetsfastsættelsen?
- Hvordan inddrages institutionerne i processen efter de indgiver indstilling om ønsket kapacitet? Vil der blive indledt dialog i vurderingsprocessen? Et tænkt eksempel kan være en afdeling, som får ansøgere til 3 hhx-klasser plus 13 htx-elever. Afdelingen er ved at forsøge at etablere et htx-udbud i et område, hvor der ikke er andre htx-udbud, men det tager tid at løbe i gang. Alt dette ved ministeriet eller regionsrådet måske ikke og vil uden dialog måske ikke foretage samme tildeling af kapacitet.

Slutteligt ønsker DEG præciseret, om der vil blive en klagemulighed eller en mulighed for at få beslutningen om tildelt kapacitet genbehandlet, hvis den tildelte kapacitet ligger langt fra skolens indstilling?

Minimumskapacitet på 84 elever

"Hver afdeling skal mindst have en kapacitet på 84 elever" (§1, nr. 1 §8, stk. 3 og nr. 3 §8, stk. 4).

Vi har opdelt vores bemærkninger til relation til minimumskapaciteten i tre faser:

- A. Tildelingen af minimumskapacitet
- B. Opfyldelse af minimumskapaciteten
- C. Håndtering af manglende opfyldelse af minimumskapaciteten

A. Tildeling af minimumskapacitet

Det er et centralt mål med elevfordelingsaftalen at sikre et bedre fundament for mindre gymnasier i tyndtbefolkede områder. Det fremgår eksempelvis af elevfordelingsaftalens side 21, at kapacitetsstyringen, bl.a. gennem tildeling af minimumskapacitet, skal være med til at sikre institutioner i tyndtbefolkede områder bedre overlevelsesmuligheder. I notat om kapacitetsfastsættelse står der, at det er et mål med aftalen at *"sikre, at alle gymnasier har en økonomisk og faglig bæredygtig størrelse"*. Desuden står der i Aftaleteksten side 17, at *"Minimumskapaciteten fastsættes af hensyn til at sikre et fagligt bæredygtigt undervisningsmiljø til mindst ca. 84 elever (3 spor med 28 elever i hver klasse)"*.

DEG anerkender behovet for fagligt stærke udbud rundt om i Danmark. Men DEG mener ikke, at den politiske aftale forholder sig til de mere specifikke udfordringer, der særligt gør sig gældende på det erhvervsgymnasiale område.

Eksempelvis er der institutioner, der har meget små udbud på forskellige adresser (præmissen ved oprettelsen af disse udbud var og er, at det ikke er realistisk med høje elevtal), men hvor den faglige kvalitet i uddannelserne er baseret på et fagligt samarbejde mellem afdelinger under samme hovedinstitution.

Andre institutioner har skabt et bæredygtigt miljø ved at indgå i campusdannelse. Dette er f.eks. institutioner beliggende på den samme adresse, eller hvor institutioner ligger dør-om-dør, men ikke på samme adresse (samlokalisering).

Der er netop områder i Danmark med så lav befolkningstæthed og så mange små udbud, at ikke alle afdelinger kan opnå minimumstallet. Alligevel skal udbuddene fastholdes, fordi den geografiske afstand er for stor, og den offentlige transport er utilstrækkelig set i forhold til befolkningens forventning anno 2022. På baggrund af tidligere års søgemønstre bør det derfor indgå i vurderingen, hvorvidt der indenfor en transporttid på 60 minutter forventes at være ansøgere nok til en gymnasial afdeling, så minimumskapaciteten kan realiseres.

Et eksempel er i området Holstebro, Struer, Thisted, hvor afstandene er så store og befolkningstætheden så lav, at det rent matematisk ikke kan gå. Htx i Thisted optager normalt ca. 60 elever. De to nærmeste udbud er meget små udbud i Struer (67 km) og Skive (66 km). Ellers er der først større udbud i Holstebro (85 km) og Aalborg (100 km).

Et andet eksempel, hvor det bliver svært at finde 84 elever, er i Kalundborg Kommune, som har knap 500 unge, der forventes at kunne søge om ungdomsuddannelse. Samtidig er der 5 ungdomsuddannelsesafdelinger, hvoraf de tre har gymnasiale uddannelser. Herudover er transportmulighederne beskedne.

DEG vil derfor pointere vigtigheden af, at ministeriet/regionen, i tilfælde hvor befolkningstæthed, geografisk afstand og transportmuligheder gør det nødvendigt, indleder dialog med de berørte institutioner for at afdække alternativer forud for, at en minimumskapacitet på 84 elever tildeles.

Et element i denne dialog bør være, hvordan institutioner, der har samlokalisering og/eller flere afdelinger med små optag, kan skabe sammenhængende og bæredygtige studiemiljøer på tværs af

uddannelsesudbud, således at der kan opnås den nødvendige synergi, som en minimumskapacitet ellers skal sikre.

B. Opfyldelse af minimumskapaciteten

DEG finder det uklart, hvordan de 84 pladser på afdelinger, der tildeles minimumskapacitet, skal sikres.

Det fremgår af elevfordelingsaftalen, at forligskredsen lægger vægt på at sikre det frie uddannelsesvalg og frit valg af, hvilke afdelinger de unge ønsker at søge om optagelse på. DEG vil på baggrund heraf gøre opmærksom på, at vi tolker lovtæksten som, at systemet med *priority matching* har forrang for opfyldelse af minimumskapaciteten. Forstået på den måde, at ansøgerne først søges fordelt via algoritmen til deres ønskede prioriteter og at pladser på udbud, der mangler ansøgere, forsøges besat efterfølgende. Det vil altså sige, at man tilsvarende ikke først fylder minimumskapacitet op på små afdelinger, og så sætter algoritmen i gang med fordele med resten af ansøgerne. Dette er flere gange bekræftet på møder med ministeriet. DEG fremhæver dette, fordi ministeriet på det seneste informationsmøde med sektoren udtrykte tvetydighed omkring dette og ikke er vendt tilbage med et endeligt svar. Det har udløst en usikkerhed om fordelingsprincippet.

Med dette princip som udgangspunkt findes der i lovudkastet primært to greb til at tildele gymnasieskoler elever:

I. TILDELING AF ELEVER VIA STRAM KAPACITETSSTYRING

"Det fremgår af elevfordelingsaftalen, at kapaciteterne skal fastsættes, så de bedst muligt understøtter målene om at ... Understøtte små afdelinger i tyndtbefolkede områder." (lovforslaget side 22). Dette er der i lovforslaget lagt op til at skulle ske via stram kapacitetsstyring, hvor den samlede kapacitet for afdelingen i en zone skal matche antallet af ansøgere. F.eks. *"På de almengymnasiale uddannelser, ... har der været praksis for, at kapaciteten nogle steder i landet er sat højere end antallet af ansøgere, hvilket har resulteret i en vis overkapacitet. For de almengymnasiale uddannelser vil forslaget derfor betyde, at der på landsplan forventes at blive fastsat en kapacitet, som samlet set er mindre end den kapacitet, som institutionerne hidtil selv har fastsat"* (side 62). I sammenhæng hermed at et kapacitetsloft over nogle afdelinger dermed kan være med til at sikre flere elever på andre afdelinger. Det fremgår bl.a. af bemærkningerne i lovudkastet side 23, hvor der står, at regionerne skal tage følgende hensyn ved kapacitetsfastsættelse af den enkelte afdelings kapacitet *"a) det samlede antal ansøgere i et område sammenholdt med antallet af afdelinger/institutioner i området samt e) om der er afdelinger, som er meget overansøgte eller underansøgte i forhold til deres kapacitet"*.

Men denne kapacitetsstyringsmekanisme virker kun, hvis den samlede kapacitet svarer nøjagtig til det samlede antal kommende elever. Hvordan dette skal administreres, giver lovudkastet ikke vished for. Der vil desuden være en del ubekendte i form af både søgemønstre, optagelsesprøver og frafald.

Det fremgår eksempelvis implicit af lovudkastet, at kapaciteten beregnes med 28 i klasserne ved ansøgningstidspunktet (bl.a. side 62 *"minimumskapaciteten på 84 elever – svarende til 28 i 3 klasser"*). Men da de unge mennesker søger inden de ved, om de har retskrav på optagelse eller består en optagelsesprøve, så vil en del af en skoles kommende elever falde fra inden studiestart. Hertil kommer

elever, der fortryder sit uddannelsesvalg. Dette frigiver en række pladser, som vanskeliggør opfyldelse af minimumskapaciteten, da den lille skole derved ender med færre end 84 elever til studieretningsstart.

DEG mener derfor, at kapaciteten bør fastsættes således – og afstemt efter lokale forhold – at den enkelte institution har så tæt på 28 elever pr. klasse ved første tælledato i november.

Yderligere må man tage højde for, at mismatchet mellem tildelt kapacitet og antal elever den 1. november vil være skævt fordelt, da skoler i socialt udsatte områder ofte vil have en relativ stor del af ansøgere til optagelsesprøve og ofte også et højere frafald. Dette forsøges imødekommet ved, at skolerne kan komme med bemærkninger om lokale forhold, når de indstiller kapacitet. Der nævnes som eksempel, at der skal tages hensyn til forventet frafald (side 23), men forventet andel af ansøgere, der skal til optagelsesprøve, er ikke nævnt.

DEG mener, at denne gruppe bør medtages, når det i bekendtgørelsen fastsættes, hvilke særlige forhold en skole skal indmelde til brug for ministeriets kapacitetsfastsættelse (lovteksten side 63), og skolernes forhold bør tages med i betragtning, når der tildeles kapacitet til de enkelte afdelinger.

DEG mener også, at det præciseres, at BUVM/regionen indgår i dialog med skoler, der har særlige forhold inden den foreløbige kapacitet fastsættes.

II. TILDELING AF ELEVER VIA SKYGGEPRIORITETER, UFORDELTE ANSØGERE OG EFTERTILMELDERE

Det fremgår af lovteksten, at de elevgrupper, som kan tildeles afdelinger, der ikke har fået opfyldt minimumskapaciteten, er henholdsvis ansøgere, der i fordelingsmekanismen fordeles via skyggeprioriteter, ufordelte ansøgere samt eftertilmeldere (§1, nr. 8, §11 i-l).

DEG tvivler på, at disse grupper for hhx og htx' vedkommende i tilstrækkelig grad kan bibringe det nødvendige antal elever til at kompensere for manglende eller frafaldne ansøgere. DEG bakker dog op om, at elevernes frie valg af uddannelse er det centrale kriterium for fordeling.

Problemet vil givetvis forstærkes af, at de ledige pladser, der skabes på eftertragede gymnasier, vil blive efterspurgt af elever, der er fordelt til gymnasier for at opfylde afdelingens minimumskapacitet. Efterspørgslen vil være under en overskrift af mistrivsel.

C. Håndtering af manglende opfyldelse af minimumskapaciteten

Hvis det viser sig, at grebene ikke er stærke nok til at sikre elever svarende til minimumskapaciteten, står vi i en situation med skoler med meget små udbud og evt. små klasser. En konsekvens heraf er, at det kan være mere rentabelt at lukke et udbud, hvis man har flere små udbud under samme institution inden for en vis geografisk afstand. Et andet sted kan det være, at en afdeling har fået elever til 2 klasser htx-elever og ½ klasse hhx-elever, men hvor det er vigtigt at oprette hhx-klassen, fordi udbuddet er under etablering.

Det er vigtigt for DEG, at der i disse situationer udvises smidighed og rum for lokale fornuftige beslutninger. Det er helt centralt, at der indledes drøftelser med institutionen. Det er også vigtigt, at det gøres klart, hvilke økonomiske konsekvenser det har ikke at få elever svarende til minimumskapaciteten.

DEG mener, at hvis et udbud ikke kan forblive fagligt, socialt og økonomisk bæredygtig som følge af den demografiske udvikling, bør regionen i samarbejde med Børne- og Undervisningsministeriet facilitere drøftelser mellem bestyrelserne for udbudsinstitutionen og de omkringliggende institutioner om styrket samarbejde, campusdannelser eller fusion.

I §8, stk. 4 fremføres det at *"regionsrådet fastsætter minimumskapaciteten, jf. 1. pkt., til færre elever, hvis det vurderes at være nødvendigt for at opretholde tilstrækkelig uddannelsesdækning i et geografisk område, herunder i andre geografiske områder."* Her anbefaler DEG, at det præciseres, at regionen indgår i dialog med institutionen i så fald, at kapaciteten ikke er økonomisk bæredygtig, så institutionen også har mulighed for at søge campus, fusion eller at lukke udbuddet.

Som reglerne er foreslået i §30 c i institutionsloven for erhvervsrettet uddannelse, kan der gå 5-6 år før et udbud kan lukkes. Det er vigtigt for DEG, at det bliver præciseret, at selvejet skal respekteres, så skolerne skal have mulighed for at lukke udbud ned tidligere desuagtet, at der ikke har været iværksat de genopretningsplaner, som loven tilsiger. Det er ikke ønskværdigt med tidsmæssige bindinger på, hvornår en skole skal have mulighed for at lukke et uddannelsesudbud, hvis det ikke er muligt at etablere eller fastholde et økonomisk og fagligt bæredygtigt uddannelsesudbud.

Samtidig ønsker DEG at gøre opmærksom på at i forbindelse med overvejelser om bevarelse af et gymnasialt udbud, er der det væsentlige opmærksomhedspunkt vedrørende de små selvstændige institutioner, at bevarelsen af udbuddet er afgørende for opretholdelsen af den tilhørende erhvervsuddannelse (GF1 og GF2). Således er det ikke nok kun at se på det gymnasiale udbud, når den samlede uddannelsesdækning i et geografisk område skal vurderes.

DEG ønsker ligeledes at gøre opmærksom på, at der vil komme situationer med elevfordelingen, hvor små uddannelser på små afdelinger kræver ekstra midler for at opretholde kvaliteten. Der er derfor, udover de 15 mio. kr., som er aftalt i 2022 på FL22 20.48.31.20, behov for flere vedvarende midler til området, herunder at der bliver sikret lighed i udkantstilskud til erhvervs gymnasier og almene gymnasier.

4 greb til at sikre, at ansøgerne får deres uddannelsesønske opfyldt – hhx og htx

1. En mindre overkapacitet til erhvervs gymnasierne

Med elevfordelingsaftalen er der et politisk ønske om, at modellen skal give så små forandringer som muligt for elevernes uddannelsesvalg, og modellen skal derfor lægge stor vægt på elevernes prioriteter (Aftaleteksten side 1).

I bemærkningerne til §8, stk. 8 på side 62 fremgår det, at de erhvervs gymnasiale uddannelser vil få en vis forrang *"i form af en mindre overkapacitet"*. Der står endvidere: *"I den samlede kapacitet vil der på den baggrund blive indarbejdet en mindre overkapacitet til de erhvervs gymnasiale uddannelser i form af, at kapaciteten fastsættes en smule højere end det forventede antal 1. prioritetsansøgere til disse uddannelser."*

DEG er enig i, at overkapacitet er et vigtigt greb til at sikre, at ansøgere, der ønsker at gå på erhvervsgymnasiet, får deres uddannelsesønske opfyldt. Større afstande mellem udbudssteder med hhx og htx samt ofte mindre udbudssteder end de almene gymnasier nødvendiggør en overkapacitet på hhx/htx.

Ministeriet har flere gange udlagt den *mindre overkapacitet* som forventelig 2 procent, men også sagt at der regnes på, hvor stor overkapaciteten skal være.

DEG vil gøre opmærksom på, at en 2-procents overkapacitet kan udelukke mange elever fra optagelse. Dette er fordi ansøgninger til hhx- og htx-udbud har store årlige udsving – tocifrede udsving er ikke unormalt – og en fast lav overkapacitet vil ikke tage højde for disse udsving (https://deq.dk/sites/deq.dk/files/media/document/Bilag_Tilgaaqstal%20erhvervsqymnasier%20-%20Elevfordeling.pdf).

DEG ønsker en præcisering af, hvordan overkapaciteten tildeles – bliver det eksempelvis på institutionsniveau, på afdelingsniveau på tværs af hhx- og htx-udbud, eller på afdelingsniveau for henholdsvis hhx og htx?

2. Justering af kapacitet, når ansøgningstallene er kendt

DEG ser med tilfredshed på, at der er bestemmelse i loven (§8, stk. 5 samt lovtæksten side 64 og 70) om, at den foreløbige tildelte kapacitet på afdelingsniveau kan justeres efter ansøgningsfristen. Side 70: *"Der vil bl.a. være behov for at tilpasse de foreløbige kapaciteter på en eller flere afdelinger, hvis det efter ansøgningsfristen viser sig, at antallet af estimerede 1. prioritetsansøgere afviger fra det faktiske antal 1. prioritetsansøgere.*

DEG opfatter efterjustering som et vigtigt greb, der kan sikre, at flest mulige ansøgere kan få opfyldt deres uddannelsesønske (jf. de store årlige udsving i ansøgninger til erhvervsgymnasierne nævnt ovenfor). Det vil også kunne mindske behovet for at flytte elever ind og ud af fordelingszoner.

Her vil vi gøre opmærksom på, at kapaciteten skal kunne reguleres mellem uddannelserne på afdelinger med flere udbud, så flest mulige unge får deres uddannelsesønske opfyldt under hensyntagen til den samlede kapacitet på afdelingen/campus.

Der mangler dog en præcisering af, hvornår der kan/skal justeres. Særligt ift. når det bliver regionernes opgave. Som DEG læser lovtæksten side 70, står der, at ministeriet kan efterjustere den regionale kapacitetsramme, hvis *"de faktisk søgetal afviger markant fra de regionale kapacitetsrammer"*, hvorefter regionen skal justere på afdelingsniveau. Der er to usikkerheder her:

1. Hvad betyder "afviger markant"?
2. Er det kun efter ministeriets justering af regionale rammer, at regionerne skal justere afdelingers kapacitet? Der er brug for, at også lokale forskydninger internt i regioner kan håndteres. Det er vigtigt, at det bliver tydeligt i bekendtgørelsen.

DEG vil gerne komme med en anbefaling til, at en eventuel justering af kapaciteten efter ansøgningsfristen drøftes med de berørte afdelinger/institutioner og i de lokale gymnasiesamarbejder, og herefter besluttet i BUVM (og senere regionsrådene). Dette gælder især på afdelinger/institutioner med flere typer udbud,

hvor der bør være en dialog med afdelingerne om kapacitetsfastsættelse på det enkelte udbud, når ansøgetallet er kendt, så man undgår tomme lokaler eller afvisning af ansøgere.

3. Mulighed for at afgive færre prioriteter

Et tredje vigtigt greb til, at ansøgere kan få opfyldt deres ønskede uddannelsesretning, er muligheden for, at man kan få lov til at afgive færre prioriteter, hvis man kun ønsker sig én uddannelsesretning, og der ikke er udbud på denne retning svarende til minimumsantal prioriteter inden for en radius af 60 minutters transporttid (bemærkningerne side 107). Dette kan forhindre, at ansøgere er tvunget til krydssøgning.

DEG vil derfor kraftigt anbefale, at hensigten i lovbemærkningerne side 106 og 107 om at fastsætte regler for, i hvilke tilfælde denne elevgruppe kan afgive færre prioriteter end 4 prioriteter, bliver til virkelighed i bekendtgørelsen. Desuden bør bekendtgørelsen også fastsætte tilsvarende regler for afstandszoner, hvis regionsrådene ender med at fastsætte et minimumsantal prioriteter i afstandszonerne.

DEG noterer sig, at det er uklart, hvordan beslutningen om, hvor mange prioriteter ansøgere skal afgive i afstandszoner, skal tages, da loven kun forholder sig til, at der ikke er lovkrav om minimumsantal prioriteringer. DEG anbefaler, at denne afgørelse bliver til efter dialog i gymnasiesamarbejderne.

4. Tildeling af plads efter uddannelsesretningen afgivet som førsteprioritet

DEG vil gerne kvittere for, at elevernes uddannelsesønske respekteres med kombinationen af følgende to bestemmelser:

- Skyggeprioriteter tildeles og ufordelte ansøgere fordeles kun til udbud i den gymnasieretning ansøgeren har valgt som førsteprioritet (§11 i-k).
- Regionens mulighed for at *"i særlige tilfælde og om nødvendigt hæve en afdelings kapacitet med en eller flere elevpladser"* (§8, stk. 4 og tilsvarende §11 k og l for ufordelte ansøgere og eftertilmeldere). Dermed sikrer man, at ansøgere altid kan få opfyldt sit uddannelsesønske.

Finansiering og økonomiske konsekvenser. Herunder afskaffelse af henvisningstaxameter

DEG mener ikke, at det er hensigtsmæssigt at finansiere elevfordelingen med midler fra henholdsvis reserven til opfølgning på eftersyn af taxameter- og tilskudssystemet samt reduktion af færdiggørelsestaxameteret fra 2023, før der er set på de aftalte justeringer af taxameter- og tilskudssystemet på ungdomsuddannelsesområdet. Erhvervsskolerne har behov for, at der bliver set på det nuværende taxameter- og tilskudssystem, idet mange skoler ser ind i store økonomiske udfordringer pga. bl.a. den demografiske udvikling. Jf. aftaleteksten er DEG enig i, at *der skal skabes større budgetsikkerhed for institutionerne.*

Regionerne har mulighed for at udvide en skoles kapacitet med enkelte pladser. Såfremt dette medfører en overskridelse af det fleksible klasseloft, skal det stadig være taxameterudløsende.

Idet henvisningstaxameteret er finansieret af de midler, som der er afsat til overgang til nyt taxameter- og tilskudssystem, mener DEG generelt, at det ud fra et økonomisk synspunkt generelt er uhensigtsmæssigt, at

reserven til nyt taxameter- og tilskudssystem ikke bruges mere langsigtet mht. at understøtte de uddannelser og afdelinger, som har økonomiske udfordringer, jf. aftaletekstens afsnit om, at *der skal være et robust økonomisk grundlag for at drive institutioner og opretholde afdelinger overalt i landet, og der skal skabes et bedre økonomisk fundament for at imødegå den demografiske udvikling med mindre ungdomsårgange.*

DEG ønsker generelt øget transparens og større forudsigelighed i tilskudssystemet. Herunder økonomisk ligestilling af sammenlignelige uddannelser (samme fag, samme tilskud) (jf. DEG's ønsker til fremtidens taxameter- og tilskudssystem, som er båret af fem pejlemærker: [Finanslovsforslag 2022 | Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier \(deg.dk\)](#)).

Bemærkningerne til enkelte dele af lovforslaget

Bemærkninger til lovudkastets §1

Bemærkninger til nr. 1-7: Kapacitetsstyring

Flere af DEG's centrale bemærkninger til bestemmelserne om kapacitetsstyring er afgivet under tematikkerne ovenfor. Nedenfor er skitseret bemærkninger, der ikke er afgivet tidligere.

Vanskeligheden ved at indstille og afgøre en afdelings kapacitet

Fastsættelse af kapacitet kan blive en svær opgave for mange erhvervsgymnasier. Dels fordi ansøgningerne til hhx og htx har store årlige udsving, som anført ovenfor. Dels fordi, at kapaciteten skal medtælle ansøgere, der skal til optagelsesprøve, og her er andelen på erhvervsgymnasierne stor. Et eksempel i en større provinsby var ca. 68% af byens ansøgere til optagelsesprøve ansøgere til hhx og htx. Dvs. rigtig mange prøveelever i sammenligning med byens øvrige gymnasieformer. De fleste elever, der går til optagelsesprøve, består ikke prøven, hvilket gør det svært at kapacitetsfastsætte, men det giver også udfordringer ift. elevfordelingen.

DEG vil anbefale, at der tages højde for forventet frafald pga. ikke-beståede optagelsesprøver, så flere af gymnasiets ansøgere med retskrav på optagelse kan få plads på deres ønskede prioritet. Den foreslåede opgørelsesmetode i lovudkastet er imod hensigten med aftalen; at flest mulige ansøgere får plads på deres førsteprioritet. I stedet vil mange måske blive afvist, pga. de har længere transporttid (afstandszone) end en elev, som skal til optagelsesprøve.

En tredje usikkerhed er forbundet med klasseloftet. "Der vil dog i forbindelse med kapacitetsfastsættelsen bl.a. skulle tages hensyn til muligheden for at danne hele klasser, og derfor vil den fastsatte kapacitet ikke komme til at svare præcist til det forventede antal ansøgere" (lovudkastet side 62). Dette hensyn er DEG helt enig i.

Men med den store usikkerhed om kapacitetsfastsættelse, der vil være i starten af implementeringen af modellen, kunne man overveje, at der i indfasning af loven kan dispenseres fra det fleksible klasseloft. Evt. ved at det fleksible klasseloft kan beregnes på tværs af udbud, eller at institutioner med få klasser per uddannelse kan have en afvigelse?

Overansøgte gymnasier opstartes med en højere kapacitet

På side 22 i lovudkastet fremføres det, at *"De gymnasier, der i dag er overansøgte, opstartes med en højere kapacitet, i det omfang dette kan ske uden, at elevsammensætningen skævvrides"*. Det fremgår endvidere, at formålet med dette er, at overansøgte gymnasier skal tage et større socialt ansvar. DEG ønsker en uddybning af dette greb. Denne ekstra kapacitet skal jo tages et sted fra. I realiteten vil de overansøgte gymnasier bibeholde i hvert fald delvis bedre økonomiske vilkår end de trængte gymnasier. Økonomien på de trængte gymnasier (heraf som konsekvens af denne bestemmelse) skal sikres via taxameter (reform).

Dialog om kapacitetsfastsættelse

Det fremgår på side 72 af lovudkastet, at *"regionen vil således ikke være bundet af institutionernes indstillinger"*. Som også anført under de centrale tematikker ovenfor, vil DEG anbefale, at ministeriet/regionsrådet i tildelingen af kapacitet til institutionerne/afdelingerne, går i dialog, hvis kapaciteten afviger væsentligt fra institutionernes indstilling.

Flytte kapacitet mellem institutioner eller afdelinger

DEG finder retningslinjerne i bestemmelsen nr. 5, §8 b mangelfuld og ønsker at få præciseret, evt. via eksempler. DEG tolker bestemmelsen således, at den kun handler om at flytte kapacitet mellem eksisterende udbud for at opnå en mere balanceret elevsammensætning, og at reglerne for at oprette udbud følger de allerede eksisterende regler.

Bemærkninger til nr. 8: Elevfordeling

Databeskyttelse

DEG har noteret sig, at det fremgår af bemærkningerne til §11, at ministeriet sørger for, at behandling af data lever op til databeskyttelsesforordningen. Endvidere har vi noteret at STIL skal sikre, at it-løsningen for systemet til elevfordeling opfylder forordningens krav til databeskyttelse gennem design og gennem standardindstillinger.

DEG har dog også noteret, at det fremgår af bemærkningerne, at det vurderes, at ministeriet vil kunne behandle oplysningerne inden for rammerne af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e. Dette vides altså ikke med sikkerhed, om behandlingen af data i forbindelse med elevfordelingen ligger inden for databeskyttelsesforordningens rammer. Dette bør ministeriet snarest muligt få afklaret.

Information om ansøgninger bør tilgå institutionerne

Selv om institutionerne ikke varetager elevfordelingen, så har institutionerne stadig behov for at få oplysninger specificeret i §11 b og c til brug for forberedelse og tilrettelæggelse af det næstkommende

skoleår. Det drejer sig f.eks. om oplysninger såsom andelen af 1. prioriteter, andelen af øvrige prioriteter, andelen af henviste elever, ansøgers transporttid m.v. Det gør sig i særdeleshed relevant i forlængelse af den foreslåede §30 c i Lovudkastets §2, der bestemmer, at børne- og undervisningsministeren kan pålægge bestyrelsen for en institution at udarbejde en genopretningsplan, hvis institutionen i tre på hinanden følgende år ikke har opnået en andel af 1. prioritetsansøgere på mindst halvdelen af institutionens eller afdelingens fastsatte kapacitet. Institutionen skal have adgang til data om det samlede antal ansøgere og antal henviste, og ikke alene data for, hvilke elever institutionen skal optage, for at institutionen har fyldestgørende kendskab til eventuelle problemer med at tiltrække ansøgere, og på det grundlag kan sætte målrettet ind.

Etablering af beregningstekniske zoner

DEG finder, at lovforslaget giver børne- og undervisningsministeren vide beføjelser i fastlæggelse af zoner og afgørelse af, hvorvidt zonerne skal være fordelingszone eller afstandszone (nr 8, §11 e). DEG mener, at ændring af zonestatus bør foregå i dialog med de lokale gymnasiesamarbejder.

DEG anbefaler, at zonerne bliver så tilpas store, at de indeholder minimum 2 udbud af hver gymnasieretning, og at de omfatter afdelingernes optageområde, som kan være relativt store hos erhvervsgymnasierne. Ellers vil det ikke være muligt at opfylde formålet med de beregningstekniske zoner – at sikre en balanceret elevsammensætning ved at fordele elever mellem afdelinger, hvis zonen bliver en fordelingszone.

DEG bemærker, at dette ikke er tilfældet i alle zoner i dag. Eksempelvis for hhx i Odense, som ligger som alene hhx-udbud i en fordelingszone. Et eksempel på en zone, hvor det kan blive svært at flytte elever rundt mellem afdelinger, hvis den skulle blive fordelingszone, er den nordlige zone i Region Syd med Varde, Billund, Vejle og Hedensted.

For at de beregningstekniske zoner skal have den forventede virkning, bliver de også nødt til for hovedparten at følge de unges søgemønstre. DEG er eksempelvis bekymret for, at de ressourcerstærke unge på Københavns vestegn, som indgår i fordelingszone, vil søge ud af fordelingszonen (vestpå) for at undgå indkomstfordelingen i fordelingszonen, og at det derfor vil blive svært at få fyldt højindkomstgruppen op på uddannelserne.

Hvis ikke zoneinddelingen tager højde for elevernes søgemønstre, skal der være klare rammer for fordeling af ansøgere på tværs af zoner og regioner. På side 72 i lovteksten fremgår det, at "*skal de implicerede regioner gå i dialog med hinanden omkring kapacitetsfastsættelsen på relevante afdelinger*". Mange erhvervsgymnasier har i sagens natur (pga. færre udbud) et betydeligt antal elever, der p.t. søger på tværs af regioner og zoner (som de ser ud i udkastet).

Forrang

"*Ansøgere kan opnå forrang til at blive optaget på en bestemt afdeling*", jf. §11 h, stk. 3. DEG har følgende bemærkninger og spørgsmål hertil:

SPROG

De nævnte muligheder for forrang som foreslået på side 36 i lovudkastet afspejler i overvejende grad nuværende forhold på almene gymnasiale uddannelser. Det vil være fremmende for en fælles elevfordelingsaftale, at forrang tydeligere afspejler særlige muligheder på erhvervsgymnasierne hhx og htx.

For hhx' vedkommende kunne det være sprog. DEG foreslår, at der ud over stx-muligheden "Ansøgere til Pre-IB" indskrives:

- Ansøgere til engelsksprogede studieretninger på erhvervsgymnasier

Målet hermed er at tilgodese elever, der kommer hjem fra udlandet, og som ønsker en erhvervsgymnasial uddannelse samt at tilgodese danske elever, der vil læse videre i udland og indland på erhvervsrettede og globalt orienterede videregående uddannelser.

Endvidere foreslår DEG en ny forrangsmulighed for alle gymnasiale uddannelser med henblik på at fremme den fælles nationale (og nødlidende) sprogstrategi:

- Ansøgere til studieretninger med tre levende fremmedsprog

At tilføje denne forrangsmulighed vil fremme gymnasireformens oprindelige mål, som desværre ikke er lykkedes, da oprettede studieretningsklasser med tre levende fremmedsprog nu er en sjælden studieretning – under 1 % af landets studenter har denne studieretning. Det kan vi måske lave om på, hvis den får sin egen forrangsmulighed i den nye elevfordelingsmodel.

ASF-KLASSER

Ifølge side 27 i lovtæksten kan ansøgere til særligt tilrettelagte forløb for elever med Autisme Spektrum Forstyrrelser (ASF-klasser) få forrang. Flere gymnasier udbyder ASF-klasser uden, at børne- og undervisningsministeren yder tilskud, jf. §15 c i lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse. For at sikre, at disse tilbud til unge med en ASF-diagnose bevares, bør det specificeres, at alle elever med Autisme Spektrum Forstyrrelser, der søger en ASF-klasse på et gymnasium, der udbyder en sådan, får forrang, og at dette gælder uagtet, om der er tale om en ASF-klasse, som børne- og undervisningsministeren yder tilskud til eller ej. I modsat fald, kan elever med en ASF-diagnose, der ønsker en ASF-klasse, risikere at blive fordelt til et gymnasium, der ikke har dette tilbud, hvorved deres mulighed for at gennemføre gymnasiet kraftigt forringes.

DEG ønsker desuden en præcisering af, hvordan algoritmen tager højde for, at klassekvotienten er mindre i en ASF-klasse?

ORDBLINDHED

På side 51 i lovtæksten er der som eksempel på afgivelse af personfølsomme oplysninger angivet følgende: *"Der vil dog kunne forekomme følsomme oplysninger, eksempelvis hvis der skal markeres, at en elev har forrang til en plads på en institution på grund af eksempelvis et handicap. Der kunne eksempelvis også være en markering af, at en elev var ordblind"*. DEG ønsker at få præciseret om ansøgere, som er ordblinde, alle får forrang eller om det kun er forrang til særligt tilrettelagte forløb for elever med ordblindhed?

AFDELINGER MED SÆRLIGE PROFILER

Flere erhvervsgymnasiale institutioner har afdelinger med samme type gymnasieretning, men med meget forskellige profiler (f.eks. medieprofil eller international profil). En ansøger har derfor typisk tilvalgt den specifikke profil og ønsker måske nærmere en anden gymnasieretning med tilsvarende profil end et andet udbud af samme gymnasieretning. DEG vil derfor gøre opmærksom på, at der her kan blive en udfordring med at kunne ønske minimum 4 prioriteter i en fordelingszone, eller hvis man ender med at få tildelt skyggeprioritet ud fra 1. prioriteten til samme gymnasieretning men uden profil. DEG vil gerne gøre opmærksom på denne problemstilling, når institutioner søger om godkendelse til profilgymnasium eller sjældne studieretninger. DEG vil også anbefale, at dette skal med i overvejelserne, når det skal opgøres, hvilke elevgrupper, der skal have forrang eller skal dispenseres til at kunne ønske færre prioriteter.

DEG undrer sig over, at der i stk. 3 står, at forrangen gives til optagelse på en bestemt afdeling og ikke uddannelsesønske?

Lodtrækning

DEG er usikker på det hensigtsmæssige i, at det alene er lodtrækning, der afgør, hvilke ansøgere der får en plads inden for de enkelte indkomstkategorier på overansøgte gymnasier i fordelingszoner (nr. 8, §11 j, stk. 2). Dette vil formentlig føre til, at flere elever får længere transportafstand. En lang transportvej er en risikofaktor ift. elevers fravær og frafald – ikke mindst hos resourcesvage elever. Desuden kan lodtrækningen risikere at skabe uhenigtsmæssige fordelingsmønstre særligt i randområder mellem fordelingszoner og afstandszoner – et hensyn, som forligskredsen jf. elevfordelingsaftalen ønskede at tage. Udfordringen kunne mindskes ved, at elever, der bor eksempelvis 30 minutter fra gymnasiet, får forrang i egen indkomstkategori.

Regionalt samarbejde om elevfordeling

"Regionsrådet samarbejder med naboregionerne om fordelingen af ansøgerne, hvis de nærmeste afdelinger fra ansøgerens bopæl ligger i en tilstødende region" (nr. 8, §11 k). DEG ønsker det bliver specificeret, hvordan samarbejdsprocessen skal forløbe.

Håndtering af skoleskift

Fordeling af eftertilmeldere og skoleskift (nr. 8, §11 l). DEG gør opmærksom på, at vi er bekymret for om skoleskift pga. mistrivsel (§14b i lov om gymnasieuddannelser) bliver kattelem for elever, som ikke har fået sine uddannelsesønsker opfyldt. Ledige pladser, der opstår på overansøgte gymnasier, vil blive efterspurgt af elever, der er fordelt til andre skoler. Institutionerne skal selv håndtere disse skift. Det er vigtigt, at ministeriet fastsætter gennemsigtige regler for skift pga. mistrivsel, som institutionerne kan administrere ud fra.

Det er ligeledes vigtigt, at det overvejes, hvad der kan træde i stedet for venteliste til at regulere ansøgere, så det ikke bliver alt for administrativt tungt at skifte skole eller for skolen til at hjælpe elever, der reelt mistrives, med at skifte.

Bemærkninger til nr. 9: Klagemulighed

DEG noterer sig med tilfredshed, at regionerne overtager opgaven med at varetage eventuelle klager over elevers placering samt ønsker om ny placering (nr. 9, §12). I dag bruges der på de enkelte gymnasier meget tid på samtaler med forældre/elever, når elever ikke har opnået en ønsket plads. Det er en stor og vigtig kommunikationsopgave, som flyttes til regionerne.

Bemærkninger til nr. 10: Gymnasiesamarbejder

DEG ser med tilfredshed på, at lovudkastet lægger op til, at der skal etableres nye lokale gymnasiesamarbejder med regionsrådet for bordenden (nr. 10, ny §14).

DEG bifalder, at gymnasierne kan vælge, om de ønsker en repræsentant per institution eller afdeling, så vi sikrer den bedst mulige repræsentation.

DEG anbefaler dog, at kriterier for regionsrådenes geografiske afgrænsning af gymnasiesamarbejderne præciseres.

Når de lokale samarbejder sammensættes, er det vigtigt at tage højde for erhvervgymnasiernes naturlige, ofte store, optageområde. DEG foreslår derfor, at etableringen af de lokale gymnasiesamarbejder tegnes i dialog med gymnasieskolerne. De beregningstekniske zoner kan indgå i grænsedragningen, men det bør være under hensyntagen til gymnasiernes optageområder.

DEG undrer sig desuden over, at opgaverne i loven afgrænses til aftaler om udbud af studieretninger og valgfag. DEG mener, at en højere grad af inddragelse af og dialog med institutionerne i regionernes arbejde med kapacitetsfastsættelse og elevfordeling vil sikre den bedst mulige elevfordeling og den samlet set bedste kvalitet i udbuddet af gymnasiale uddannelser. DEG ser derfor gerne, at de nye gymnasiesamarbejder også bliver høringsfora for regionsrådene i forbindelse med kapacitetsfastsættelse og elevfordeling.

Bemærkninger til lovudkastets §2

DEG vil gerne gøre opmærksom på, at den foreslåede lov får så stor indvirkning på det erhvervgymnasiale område, at det ikke er hensigtsmæssigt at så centrale elementer er præciseret i en anden institutionslov end i lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse. Det gør det ekstra kompliceret, at der kun henvises til dele af de ændrede bestemmelser i den almengymnasiale institutionslov. Så længe der er to love, bør begge love være komplette, dvs. indeholde alle relevante bestemmelser. Ikke mindst for at foregribe, at der som konsekvens af evaluering af elevfordelingsreglerne opstår et behov for at justere reglerne separat for hhv. det erhvervgymnasiale og det almengymnasiale område.

DEG opfatter denne måde at krydshenviser til institutionsloven for de almene gymnasiale uddannelser som et tegn på, at fordelingsreglerne er udtænkt med udgangspunkt i de almengymnasiale uddannelser og med henblik på at løse problemer, der primært findes på stx.

Det ligger DEG meget på sinde, at en eventuel ny fælles institutionslov vil skulle skrives på blankt papir og ikke ud fra en optik om at lægge loven for de erhvervsrettede uddannelser ind under loven for de almene gymnasiale uddannelser.

De fleste af DEG's kommentarer til bestemmelserne er således skrevet til ændringer i institutionsloven for almen-gymnasiale uddannelser. Men nedenfor er kommentarer til bestemmelserne om genopretningsplan og høring om nedlæggelse af udbud samt om tildeling af status som profilgymnasium.

Bemærkninger til nr. 6 og 7: Genopretningsplan og lukning

DEG ønsker for §30 c og §34 b, stk. 2 præciseret, om det er hele institutionen/afdelingen, eller om det er det enkelte gymnasiale udbud på institutionen eller afdelingen, som en genopretningsplan vil vedrøre. Sigtet med genopretningsplanen behøver ikke nødvendigvis at være, at der skal etableres et optag på minimum 84. En løsning kan også være institutionssamarbejde eller fusion.

DEG er af den holdning, at elevernes frie uddannelsesvalg skal respekteres, og at elevernes frie skolevalg i videst muligt omfang skal opfyldes. Vi er også enige i, at dette kræver, at vi opretholder eller skaber lokale, bæredygtige uddannelsesmiljøer. Derfor mener DEG, at hvor der er institutioner, der vedvarende ikke lever op til minimumskapaciteten kombineret med en negativ demografisk udvikling i området, skal der etableres en dialog mellem STUK og institutionen for at undersøge lokale muligheder at tiltrække flere elever – evt. via campusdannelse eller fusion, før de nedlægges.

Bemærkninger til nr. 8: Godkendelse til profilgymnasium

DEG noterer sig med tilfredshed, at erhvervsgymnasierne nu også får mulighed for at blive profilgymnasium (nr. 8, §34 c). Vi ser frem til at få specificeret kriterierne for "*en særligt stærk faglig profil*".

Bemærkninger til lovudkastets §3

DEG har ingen kommentarer hertil.

Bemærkninger til lovudkastets §4

Bundet af valg af sjælden studieretning

I lov om de gymnasiale uddannelser foreslås et stk. 2 indsat i §20, hvor det fremføres at binde elever, der er blevet optaget på en afdeling pga. ønske om en sjælden studieretning og studieretningen oprettes. DEG forstår godt begrundelsen for valget, men er af den opfattelse, at målsætningen om det frie valg af uddannelse og hensynet til elevernes trivsel bør vægte tungere end opretholdelse af den udbudte studieretning og risiko for kattelerm. Disse elever er vel også omfattet af §14 b og skal have mulighed for at skifte som følge af mistrivsel?

Bemærkninger til lovudkastets §5

DEG har ingen kommentarer hertil.

Øvrigt

Vi henviser i øvrigt til parternes selvstændige høringssvar.

På vegne af Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier

Mette Kjær Petersen

Udviklings- og rådgivningskonsulent

GL's høringsvar om kapacitetsfastsættelse og elevfordeling

Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) har modtaget forslag til lovudkast om kapacitet og elevfordeling på de gymnasiale uddannelser til høring. Forslaget implementerer den politiske aftale om Den Koordinerede Tilmelding til Gymnasiale Ungdomsuddannelser. Der er dog to steder, hvor lovforslaget afviger fra aftalen på grund af ny enighed i forligskredsen. For det første er der enighed om, at der ikke skal gælde et krav om mindst to prioriteringer i afstandszoner. For det andet skal eliteidrætsudøvere også kunne opnå forrang. GL tager ændringerne til efterretning.

Helt overordnet støtter GL aftalen. Aftalen om elevfordeling skal løse to store problemer, som gymnasierne har oplevet igennem længere tid. For det første er elevsammensætningen på en række gymnasiale uddannelsessteder ude af balance, særligt i de store byer. For det andet er der en række gymnasiale udbud i tyndtbefolkede områder, som har vanskeligt ved at "overleve", fordi de har for få elever. Det har også været afgørende vigtigt for GL, at aftalen gælder både det almene og erhvervgymnasiale område. Samtidig støtter GL ændringen fra en lokal til en central fastsættelse af kapacitet, fordi den blandt andet er med til at mindske den uhensigtsmæssige konkurrence mellem skolerne.

Tryghed i ansættelsen for lærerne

Ændringerne i reglerne om elevfordeling vil have indflydelse på læreres beskæftigelse på de enkelte skoler. Ændringerne falder sammen med en lang periode med faldende ungdomsårgange, hvilket understreger behovet for, at der etableres tiltag i forhold til lærernes beskæftigelse, der kan afbøde effekten af de nye regler for elevfordeling. Ved andre initiativer, fx opgaveflytninger mellem stat og kommuner/regioner og statslige udflytninger, er der tilsvarende etableret tiltag, der sikrer tryghed hos medarbejderne.

GL går derfor ud fra, at medarbejdere, der berøres af børne- og undervisningsministerens adgang til at nedlægge en institution eller afdeling, omfattes af Virksomhedsoverdragelsesloven / vilkår svarende til reglerne i Virksomhedsoverdragelsesloven.

Tilsvarende går GL ud fra, at lærere, hvis beskæftigelse påvirkes af adgangen til at ændre i kapacitetsfastsættelse, omfattes af vilkår svarende til reglerne i Virksomhedsoverdragelsesloven, eller at der på anden måde fastlægges retningslinjer, der sikrer lærerne størst mulig tryghed i ansættelsen, subsidiært at der afsættes midler til at afhjælpe beskæftigelsesmæssige konsekvenser for lærerne, fx til brug for outplacement-forløb, efteruddannelse eller lignende. GL er også fortsat bekymret for beskæftigelsen på de skoler, der ikke må optage elever i det kommende skoleår.

Kapacitet

Hele rygraden i den nye aftale om elevfordeling er den stramme kapacitetsstyring. GL har noteret sig, at det er forventningen, at kapacitetsstyringen fremadrettet skal være væsentlig strammere end tidligere, hvilket vi støtter. I den forbindelse mener vi, at det er vigtigt, at der i de første tre år tages særligt hensyn til skoler,

der i dag har en skæv elevsammensætning – herunder i særdeleshed de skoler, der ikke må optage elever for skoleåret 2022/2023.

Vi er desuden bekymrede for, om udmøntningen af aftalen vil kunne løse de mellemregionale udfordringer, vi ser i forbindelse med kapacitetsfastsættelsen og elevfordelingen i dag. Det er væsentligt, at regionale grænser ikke kommer til at stå i vejen for en hensynsmæssig kapacitetsstyring. Derfor vil vi foreslå, at samarbejdet mellem regionerne gøres mere forpligtende ved fx at lade ministeren beslutte kapaciteten ud fra objektive kriterier, når regionerne ikke er enige.

I lovforslaget foreslås, at større kapacitetstilpasninger i nedadgående retning på enkeltinstitutioner skal ske gradvist. Det støtter GL. Det skal dog ikke gælde for den kapacitet, der skabes ekstraordinært på en række skoler på grund af de seks skoler, der ikke må optage elever i 2022/23. De seks skoler skal som minimum sikres samme kapacitet fra skoleåret 2023/24 som hidtil. På trods af gradvis tilpasning forventer vi, at kapacitetsstyringen vil sikre de skoler, der har oplevet vigende søgning på grund af skæv elevsammensætning og søgning mod de større byer.

Det fremgår af den politiske aftale og udmøntningen, at kapaciteten for erhvervsgymnasiale uddannelser får en vis forrang i form af en mindre overkapacitet. Det er med lovforslaget fortsat uklart, hvordan det tænkes udmøntet. Det finder GL problematisk, da udmøntningen kan have stor betydning for, om de overordnede formål nås – for både det almengymnasiale og det erhvervsgymnasiale område.

Af aftalen fremgår det, at "for at styrke institutionernes planlægningshorisont fastlægges kapaciteten – når kapacitetsfastsættelsen overgår til regionerne – som udgangspunkt for 3 år ad gangen." Det fremgår dog, at der vil være en indkøringsfase. GL vil opfordre til, at fasen, hvor ministeren i samarbejde med regionerne fastsætter kapaciteten, betragtes som netop denne indkøring, så der kan planlægges med udmelding for flere år ad gangen, når regionerne overtager opgaven, så institutionerne så tidligt som muligt får en ordentlig planlægningshorisont.

Minimumskapacitet

GL støtter tanken om, at skolerne skal sikres en gymnasial minimumskapacitet. Vi ser minimumskapaciteten som en måde at sikre det gymnasiale udbud i tyndtbefolkede områder. Vi forudsætter derfor også, at skoler med en skæv elevsammensætning kapacitetsfastsættes med udgangspunkt i skolernes faktiske bygningskapacitet.

GL vil gøre opmærksom på, at et krav om mindst tre spor på en institution, der udbyder 3-4 gymnasiale uddannelser, risikerer ikke at virke efter hensigten. Vi opfordrer derfor til, at det genovervejes og fx ændres til, at der skal være et ekstra spor, hvis der er mere end to uddannelser. Samtidig kan kravet være svært at opfylde for de VUC-afdelinger, der udbyder 2-årigt hf. Derfor bør det overvejes, om aktivitetsniveauet på hf-enkeltfag kan indgå.

Zoner

Sammensætningen af de tekniske zoner har stor betydning for modellens resultat. Der lægges i lovudkastet op til, at sammensætningen af zonerne og grænsen for udløsning af en fordelingszone er op til den siddende undervisningsminister. Det kan betyde, at modellen og effekten af denne vil afhænge af den siddende regering. GL vil opfordre til, at fastsættelsen af begge dele vil komme til at afhænge af objektive kriterier.

GL er bekymret for sammensætningen af fordelingszonerne, da der er risiko for, at enkelte zoner har en sammensætning, der vil betyde, at der ikke vil ske store ændringer i elevsammensætningen på skolerne. Derfor opfordrer vi til, at zonerne genovervejes – herunder særligt zonen, der blandt andet omfatter den københavnske vestegn.

Profiler

GL har ikke ønsket, at flere gymnasier kunne blive profilgymnasier med mulighed for at håndplukke elever. Definitionen i aftalen lænede sig dog mere op ad ideen om særlige fagprofiler/studieretningsprofiler, hvilket vi i højere grad kan acceptere. Definitionen fremgår dog ikke klart af lovforslaget eller bemærkningerne; tværtimod gives der ministerbemyndigelse om krav til og vilkår for den faglige profil, en institution vil skulle have, for at kunne blive godkendt som profilgymnasium samt fastsættelse af regler om loft for antal profilelever. GL er bekymret for, om det vil betyde store udsving i reglerne afhængig af den siddende minister – især fordi kravene har stor betydning for effekten og resultaterne af elevfordelingsmodellen.

Det burde overvejes, om profilgymnasier skulle indgå på lige fod med særlige studieretningsprofiler, så eleverne ikke gives forrang til optagelse på de pågældende skoler ud fra forskellige kriterier som motivation og karakter, men ud fra ønske om at gå på profilen/retningen.

Forrang til specielle studieretninger

GL kan støtte, at elever, der vælger specielle studieretninger, kan få forrang til at blive optaget, når de samtidig forpligtes til at vælge retningen, hvis den bliver oprettet. Det vil blandt andet kunne betyde, at der er supersproglige studieretninger i højere grad vil kunne blive oprettet. Forpligtelsen til at vælge studieretningen vil dog først træde i kraft efter næste folketingsvalg af respekt for de partier i forligskredsen, der ikke har ønsket at tiltræde aftalen. GL opfordrer til, at udskydelsen også gælder muligheden for forrang, da det ellers giver eleverne mulighed for at foretage strategiske valg (snyd) for at komme på en ønsket skole. En forrang hænger desuden dårligt sammen med de nuværende regler for grundforløb og senere valg af studieretning.

Der er desuden behov for, at begrebet specielle studieretninger defineres, så det fremstår klart, hvornår der kan gives forrang. Samtidig anbefaler GL, at specielle retninger og fag i højere grad støttes økonomisk, så sandsynligheden for at de oprettes, øges.

Gymnasiesamarbejde

De almene gymnasier og hf-kurser har i dag et forpligtende samarbejde. Et samarbejde der ikke omtales i den politiske aftale. En del af samarbejdet drejer sig om kapacitet og elevfordeling, der med lovændringerne foreslås fjernet fra samarbejdet. GL kan støtte forslaget om at ændre samarbejdet til et gymnasiesamarbejde mellem alle de gymnasiale uddannelser – som måske kan være med til at styrke samarbejdet på tværs af institutioner og uddannelser til gavn for eleverne og samfundet.

Økonomi

GL finder det stærkt problematisk, at en administrativ elevfordelingsmodel skal finansieres af de gymnasiale uddannelsers uddannelsestaxametre i form af færdiggørelsestaxameteret i 2023. GL vil på det kraftigste opfordre forligskredsen til at finde en alternativ finansieringsform.

GL anbefaler, at der indføres en kompensationsordning i en overgangsperiode, der kan understøtte både den midlertidige ordning samt de nye regler om elevfordeling og kapacitet. De fleste omkostninger til

bygningerne skal betales alligevel, og det kan betyde, at der tages ressourcer fra undervisningen. Det er dog positivt, at der er afsat en pulje, som udkantsgymnasierne kan søge i 2022.

Andre forhold

Det bør sikres, at institutionerne ikke bliver straffet økonomisk, for regionernes efterregulering af eleverne, fordi de hermed måske ikke kan overholde klasseloftet. Samtidig mener GL, at det er væsentligt, at der ikke laves så mange undtagelser for klasseloftet, så det reelt mister betydning.

Flere steder i loven fremgår ordet uddannelsesønske. Det bør i højere grad tydeliggøres, at der med uddannelsesønske menes ønske om både uddannelse og afdeling/institution.

Med venlig hilsen

Thomas Kepler
Formand

København, 14/02/2022

Høringssvar fra Danske Gymnasieelevers Sammenslutning vedrørende udkast til forslag ændring af love vedr. kapacitetsfastsættelse og elevfordeling på de gymnasiale ungdomsuddannelser

Danske Gymnasieelevers Sammenslutning (DGS) kvitterer for høringen og har følgende bemærkninger:

Overordnet bakker DGS op om Den Koordinerede Tilmelding til Gymnasiale Ungdomsuddannelser samt en strammere kapacitetsstyring af gymnasierne. Vi mener at et grundideal på vores uddannelser er almen dannelse, og at denne bedst skabes i et divers miljø. De seneste år har der været store problemer med fordeling af elever på gymnasier. I de store byer er gymnasierne blevet polariserede og i små byer har gymnasier været lukningstruede. Derfor ser DGS positivt på elevfordelingsaftalen, da den gør op med disse to tendenser.

Ad. § 8 stk. 2

DGS ser positivt på øget politisk regulering af kapaciteterne på gymnasiale uddannelser. Vi mener at elever skal inddrages i kapacitetsfastsættelsen. Vi har gode erfaringer fra elevrepræsentanter i de midlertidige fordelingsudvalg, og vi ønsker at fortsætte denne inddragelse, når kapaciteter skal fastsættes.

Ad. § 8 stk. 3

DGS støtter en minimumskapacitet på de gymnasiale uddannelser på 84 elever.

Ad. §11 a.

DGS bakker op om, at kompetencen til oprettelse af profilgymnasier overgår til regionsrådene, samt at der tages hensyn til skævvridning af elevsammensætning, ved oprettelse af disse

Ad. §11 e.

DGS bakker op om en inddeling af landet i zoner, så fordelingen af elever tager udgangspunkt i de udfordringer, et givent geografisk område oplever, da det er forskelligt fra landsdel til landsdel.

Ad. 11 j.

DGS bakker op om en fordeling af elever baseret på forældreindkomst. Dette betyder, at elever på tværs af sociale skel kan mødes, hvilket vi mener er en afgørende værdi for gymnasiet.

DGS har ingen bemærkninger til de øvrige ændringer i loven.

Børne- og undervisningsministeriet
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K

Med venlig hilsen

Alma Tynell
Forkvinde, Danske Gymnasieelevers Sammenslutning

Høringssvar vedr. lovforslag om kapacitetsfastsættelse og elevfordeling på de gymnasiale ungdomsuddannelser

KL har modtaget Lov om ændring af lov om institutioner for almen-gymnasiale uddannelser m.fl. (Kapacitetsfastsættelse og elevfordeling på de gymnasiale ungdomsuddannelser) i høring.

KL anerkender behovet for at sikre kapaciteten på de gymnasiale ungdomsuddannelser for at understøtte adgang til gymnasiale ungdomsuddannelser i hele landet.

KL er positiv overfor ambitionen om, at de gymnasiale ungdomsuddannelser i yderområder sikres bedre overlevelsesmuligheder med fokus på at sikre og opretholde kvalitet. Samtidig bakker KL op om, at elevernes frie valg og uddannelsesønsker vægtes højt i modellen.

KL bemærker dog, at det er vigtigt, at en strammere kapacitetsstyring med fastsættelse af en minimumskapacitet tillader smidighed og fleksibilitet i forhold til lokale behov.

Det bemærkes, at det ikke har været muligt at foretage en politisk behandling af lovforslaget indenfor høringsfristen. Nærværende høringssvar afgives derfor med forbehold for efterfølgende politisk behandling.

Dato 14. februar 2022

Sags ID SAG-2021-04661
Dok. ID: 3185111

E-mail: KAGH@kl.dk
Direkte: 3370 3365

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 1

Til Børne- og Undervisningsministeriet

Svar på høring om kapacitetsfastsættelse og elevfordeling på de gymnasiale ungdomsuddannelser

Landdistrikternes Fællesråd
Rådhusgade 100
DK-8300 Odder
Tlf.: 61 313 636
Email: mail@landdistrikterne.dk
www.landdistrikterne.dk

CVR: 20257180

Dato: 14.02.2022

Enhed: Sekretariatet

Sagsbehandler:
SLB/HEK

Børne- og Undervisningsministeriet har den 21. januar 2022 sendt et udkast til lovforslag om kapacitetsfastsættelse og elevfordeling på de gymnasiale ungdomsuddannelser til Landdistrikternes Fællesråd i høring.

Loven om kapacitetsfastsættelse og elevfordeling på de gymnasiale ungdomsuddannelser har til formål at udmønte de resterende dele af den politiske aftale af 10. juni 2021 om Den Koordinerende Tilmelding til Gymnasiale Ungdomsuddannelser, som forudsætter lovændring.

Landdistrikternes Fællesråd finder det positivt, at man med aftalen om en model for elevfordelingen på gymnasiale uddannelser ønsker at fastholde uddannelsesmulighederne for unge i tyndtbefolkede områder. Det er godt for de unge, der ellers risikerer at få væsentlig længere til en gymnasial uddannelse, hvis flere institutioner i tyndtbefolkede områder må lukke på grund af faldende ungdomsårgange de kommende år.

Derudover har Landdistrikternes Fællesråd følgende bemærkninger til udkastet til lovforslaget:

1) Taxameterreform

Landdistrikternes Fællesråd opfordrer til at fastholde ambitionen om en taxameterreform, der tilgodeser en bred uddannelsesdækning. Der er behov for at stabilisere institutionerne økonomi ved et øget, langsigtet grundtilskud med henblik på at gøre tilskudssystemet mindre aktivitetsafhængig. Derudover bør tilskudssystemet justeres således, at det i højere grad understøtter de mindre ungdomsuddannelser i landdistrikterne ved at øge grund- og udkanttilskuddet. Et ændret taxametersystem kan med fordel indbygge elementer, der også kompenserer for de små klasser/hold, der ofte er på mindre ungdomsuddannelsesinstitutioner. Det vil være med til at understøtte formålet med elevfordelingsmodellen og en bred uddannelsesdækning i hele Danmark.

2) Kapacitetsfastsættelsen for ungdomsuddannelsesinstitutioner med flere gymnasiale uddannelser

Landdistrikternes Fællesråd noterer sig, at lovforslagets § 1, stk. 3, 3. pkt., fastlægger, at minimumskapaciteten på 84 elever vil blive opgjort samlet for de omfattende gymnasiale uddannelser, hvis en institution har flere af disse uddannelser. Det betyder, at

i tilfælde hvor en gymnasial institution har flere uddannelser, herunder f.eks. både stx, hf, htx og hhx, vil hele den gymnasiale uddannelse omfattes af minimumskapaciteten på 84 elever.

Landdistrikternes Fællesråd gør opmærksom på, at det kan være hensigtsmæssigt at hæve minimumskapaciteten for gymnasiale institutioner, der tilbyder flere forskellige uddannelser. Konkret foreslår Fællesrådet, at minimumskapaciteten ganges med en faktor for hver ekstra uddannelse, en institution tilbyder. Det kan oplagt være 30 pct, således at en institution, der tilbyder både stx og hhx, har en minimumskapacitet på 109 elever, mens minimumskapaciteten for institutioner, der har tre forskellige uddannelser, fastsættes til 130 elever. Faktoren er degressivt, så uddannelse nr. 2 giver en procentuel større stigning i kapacitetsfastsættelsen end uddannelse nr. 3 og 4. Baggrunden herfor er, at elevpotentialer for de første to uddannelser ofte er større end de resterende. På den baggrund vil kapacitetsfastsættelsen se således ud:

- To uddannelser: +30 pct. = 109 elever
- Tre uddannelser: +25 pct. = 130 elever
- Fire uddannelser: +20 pct. = 147 elever

Baggrunden for at hæve minimumskapaciteten for institutioner med flere gymnasiale uddannelser er, at det skaber en tilskyndelse for institutionerne til at opretholde eller etablere flere uddannelsesstilbud for de unge i lokalområdet. Det vil sikre, at alle landets unge har god adgang til gymnasiale uddannelser tæt på, hvor man bor, fordi unge der ønsker en specifik gymnasial uddannelse ikke skal transportere sig langt for at få sine ønsker indfriet. På den måde kan kapacitetsfastsættelsen fungere som incitament for unge til at fastholde deres bopæl i tyndtbefolkede områder.

3) De regionale konsekvenser, herunder for landdistrikter

Landdistrikternes Fællesråd gør opmærksom på, at lovudkastet ikke eksplicit har noteret lovforslagets regionale konsekvenser, herunder for landdistrikterne. I 2017 besluttede den daværende regering, at det i lovarbejdet skulle tydeliggøres, hvilke væsentlige konsekvenser et lovforslag har for landdistrikterne. Det medførte en revision i Vejledning om konsekvensanalyser samt Vejledning om lov kvalitet. De regionale konsekvenser, herunder for landdistrikterne, bør efter Landdistrikternes Fællesråds opfattelse indgå i lovudkastet.

Landdistrikternes Fællesråd stiller sig til rådighed og indgår gerne i dialog omkring kapacitetsgrænsens udformning.

Med venlig hilsen

Landdistrikternes Fællesråd

Steffen Damsgaard

Formand

**DANSKE
GYMNASIER**

Ny Vestergade 13, st.
1471 København K

Danskegymnasier.dk
mail@danskegymnasier.dk

+45 3318 8260

Børne- og Undervisningsministeriet

S. 1
14. februar 2022

Høring vedr. lovudkast om kapacitetsfastsættelse og elevfordeling på de gymnasiale ungdomsuddannelser

Danske Gymnasier har den 21. januar 2022 modtaget høring over forslag til lov om ændring af lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og lov om de gymnasiale uddannelser (Kapacitetsfastsættelse og elevfordeling på de gymnasiale ungdomsuddannelser).

Lovudkastet foreslår rammerne for en ny elevfordelingsmodel og har i forlængelse af lov nr. 2532 af 22. december 2021, der bl.a. udmøntede afskaffelsen af ventelister, en begrænsning af muligheden for institutionsskift og etableringen af et tilskudsloft for elever på private gymnasier, til formål at udmønte de resterende dele af den politiske aftale af 10. juni 2021 om Den Koordinerede Tilmelding til Gymnasiale Ungdomsuddannelser.

Danske Gymnasier tager helt overordnet positivt imod, at der etableres en ny, fælles model for elevfordeling og kapacitetsstyring gældende for både de almen- og erhvervsgymnasiale ungdomsuddannelser med det formål fortsat at sikre en geografisk bred dækning af gymnasiale ungdomsuddannelser samt opnå en mere balanceret elevsammensætning på tværs af landets gymnasier.

Foreningen mener dog, at den endelige model indeholder nogle alvorlige u hensigtsmæssigheder, og at den på en række punkter i unødigt grad sætter hensynet til systemet over hensynet til borgeren, i dette tilfælde den enkelte elev. Foreningen konstaterer også, at lovforslaget lægger op til at give den til enhver tid siddende børne- og undervisningsminister omfattende beføjelser, hvad angår beslutninger

Danske Gymnasier
D +45 3318 8260
mail@danskegymnasier.dk

om både større og mindre ændringer af elevfordelingsmodellen. Det gælder eksempelvis de foreslåede §§ 8, stk. 8, 11 e, stk. 2-3 og 11 h, stk. 5 samt lovforslagets § 5, stk. 3. Det er foreningens holdning, at forligskredsen i vid udtrækning bør inddrages i disse beslutninger.

Blandt de alvorlige uhensigtsmæssigheder finder Danske Gymnasier, at det alene er lodtrækning, der afgør, hvilke ansøgere der får en plads inden for de enkelte indkomstkategorier på overansøgte gymnasier i fordelingszoner. Foreningen finder det uretfærdigt, at elever tæt på et gymnasium kan tabe en lodtrækning og dermed risikerer at blive fordelt til et gymnasium op mod 60 minutters transporttid væk. Dette risikerer at øge frafaldet og skaber samtidig uhensigtsmæssige fordelingsmønstre særligt i randområder mellem fordelingszoner og afstandszoner – et hensyn, som forligskredsen jf. elevfordelingsaftalen ønskede at tage. Udfordringen kunne mindskes ved, at elever, der bør eksempelvis 30 minutter fra gymnasiet, får forrang i egen indkomstkategori.

Foreningen finder det også uhensigtsmæssigt, at den nyetablerede minimumskapacitet skal sikres gennem en stram kapacitetsstyring fremfor at begynde fordelingen med at fordele ansøgere til afdelinger, der ikke har opfyldt deres minimumskapacitet, og derefter afvikle den øvrige fordeling. Foreningen er af den overbevisning, at modellens måde at håndtere minimumskapacitet på vil medføre, at langt færre elever end nødvendigt vil få opfyldt deres 1. prioritetsønske. Dette vil blive uddybet i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 1-4, der bl.a. vedrører minimumskapacitet.

Endelig er Danske Gymnasier principielt imod at anvende forældreindkomst som fordelingskriterium, fordi kriteriet risikerer at være meget stigmatiserende og desuden forhindrer enhver mulighed for, at unge selv har indflydelse på deres mulighed for at blive optaget på det gymnasium, de ønsker. Foreningen så hellere, at forligskredsen havde truffet en beslutning om at anvende ansøgernes gennemsnit af standpunktskarakterer i dansk og matematik i 9. eller 10. klasse som fordelingskriterium, idet det også har en stærk sammenhæng med herkomst.

På baggrund af ovenstående forslår Danske Gymnasier, at den nye elevfordelingsmodel tilknyttes følgeforskning, så det bliver muligt at følge med i, hvordan modellen påvirker fx unges søgemønstre, gymnasiernes elevgrupper, udbud af studieretninger mv., og om modellen indfrier det politiske mål om at sikre uddannelser i tyndtbefolkede områder og modvirke en skæv elevsammensætning.

Foruden de overordnede betragtninger ønsker Danske Gymnasier at anføre en række bemærkninger til de enkelte dele af lovforslaget:

Bemærkninger til § 1, nr. 1-4: Kapacitetsfastsættelse

Det fremgår af lovforslagets § 1, nr. 1 og 3, at hhv. børne- og undervisningsministeren og regionerne fastsætter de enkelte afdelingers kapacitet for "hver enkelt gymnasiale uddannelse på den pågældende afdeling".

Danske Gymnasier forstår ovenstående således, at hver gymnasiale uddannelse på en afdeling vil få tildelt en kapacitet, og jf. de udvidede lovbemærkninger vil kapaciteten blive opgjort i antal elevpladser, og i forbindelse med kapacitetsfastsættelsen vil der blive taget hensyn til muligheden for at danne hele klasser.

Ovenstående rejser følgende opmærksomhedspunkter:

Ved kapacitetsfastsættelsen bør der tages højde for, at der fra ansøgningsfristen og frem mod skolestart vil være elever, der falder fra, fx fordi de vælger at tage et uddannelsesophold i udlandet eller ikke består optagelsesprøven. Det er gymnasiernes erfaring, at dette frafald af elever antalmæssigt ikke stemmer overens med antallet af mulige eftertilmeldere, og det betyder, at hvis der i kapacitetsfastsættelsen ikke tages højde for disse forskydninger i elevgrundlaget, så vil gymnasierne ikke kunne danne hele klasser. Samtidig er der store lokale forskelle, og dermed er det ikke alle gymnasier, der oplever de samme forskydninger. Dette kan der tages højde for ved at fastsætte kapaciteten med en vis teknisk overbooking de steder, hvor lokale forhold tilsiger det.

Derover er hf-uddannelserne udfordret ved et større frafald end de øvrige gymnasiale uddannelser, og mange hf-afdelinger planlægger derfor med en såkaldt teknisk overbooking på ca. 30-34 elever per klasse for at tage højde for frafaldet. Hvis ikke de gjorde det, ville konsekvensen være, at der skulle oprettes flere klasser fra skoleårets start, og at disse klasser ville blive halvtomme, hvilket i det store billede vil være samfundsøkonomisk meget u hensigtsmæssigt.

Der er desuden både VUC-institutioner, gymnasier og hf-kurser, som udbyder særligt tilrettelagt hf, eksempelvis ASF-klasser, treårige hf-klasser eller andre tilbud, der er målrettet elever med forskellige diagnoser. Det gælder for disse tilbud, at de er både fagligt og økonomisk afhængige af, at der også udbydes et ordinært toårigt hf-udbud, og hvis disse uddannelsesstilbud også skal være bæredygtige fremover, skal der tages højde for dette i kapacitetsfastsættelsen, således at der fastsættes særskilt kapacitet til disse tilbud.

Endvidere lægger selve lovtæksten op til, at kapacitetsfastsættelse sker for hver enkelt gymnasiale uddannelse på den pågældende afdeling, mens det fremgår af de almindelige lovbemærkninger, at "I den nye elevfordelingsmodel fastsættes kapaciteten på afdelingsniveau, og eleverne bliver fordelt til en afdeling". Eftersom en afdeling kan have flere gymnasiale udbud, og eleverne formodentlig vil blive fordelt til en gymnasial uddannelse og ikke til en afdeling bredt set, så fremstår lovbemærkningerne ikke helt præcise, og Danske Gymnasier bemærker, at det bør præciseres, at kapaciteten fastsættes *per gymnasiale uddannelse per afdeling*.

S. 4
14. februar 2022

Lovbemærkningerne oplister også en række hensyn, som regionerne skal tage ved fastsættelse af den enkelte afdelings kapacitet. Blandt disse hensyn nævnes en balanceret elevsammensætning. Dette fremgår også af den politiske aftaletekst, dog har Børne- og Undervisningsministeriet i lovbemærkningerne tilføjet "(...) i forhold til bl.a. forældreindkomst og herkomst." Danske Gymnasier finder det kritisabelt, at ministeriet tilføjer herkomst som et kriterium, gymnasierne skal måles på, eftersom netop herkomst ikke er et sagligt kriterium at lægge vægt på i sagsbehandlingsammenhæng.

Endelig noterer Danske Gymnasier sig, at større kapacitetstilpasninger i *nedadgående* retning skal ske gradvist, men at lovforslagets § 1, nr. 1 og 3, ikke forholder sig til kapacitetstilpasninger i *opadgående* retning. Foreningen vil opfordre til, at hhv. Børne- og Undervisningsministeriet og herefter regionerne har øje for lokale forhold, såfremt der planlægges større kapacitetstilpasninger i opadgående retning, da det kan være en ressourcetung opgave at løfte på kort sigt.

Minimumskapacitet

Det er foreningens indtryk, at forligskredsen og Børne- og Undervisningsministeriet forestiller sig at sikre minimumskapaciteten på gymnasier i land- og oplandskommuner gennem en stram kapacitetsstyring ala de hidtidige kapacitetslofter i de større byer. I den forbindelse ønsker Danske Gymnasier at understrege, at disse værktøjer ikke har nogen indflydelse på, *hvor* ansøgerne flyttes hen, når de ikke får opfyldt deres 1. prioritet, og at det derfor ikke er en hensigtsmæssig måde at sikre minimumskapaciteterne på. Får en ansøger ikke opfyldt sin 1. prioritet, vil ansøgeren blive forsøgt fordelt til sine øvrige prioriteter, som ikke nødvendigvis er sammenfaldende med de gymnasier, der skal have opfyldt deres minimumskapacitet. På den måde synes det at være tilfældigheder, der afgør, om det er gymnasier, der skal have opfyldt minimumskapacitet, der også bliver fordelt elever til, og det vil udfordre den brede uddannelsesdækning.

Det er Danske Gymnasiers anbefaling, at Den Koordinerede Tilmelding til Gymnasiale Ungdomsuddannelser skal kunne identificere de gymnasiale uddannelser på afdelinger, der skal have opfyldt minimumskapacitet, for derefter at kunne fordele det antal elever til gymnasiet, der svarer til det antal tomme elevpladser op til minimumskapaciteten. Fordelingen bør ske på baggrund af to principper: Ansøgere, der fordeles, er ansøgere 1) med kortest afstand til gymnasiet, som 2) har søgt den uddannelsestype, gymnasiet udbyder, som sin 1. prioritet.

S. 5
14. februar 2022

Det er endvidere foreningens anbefaling, at den elevfordeling, der skal sikre minimumskapaciteterne på de pågældende gymnasiale afdelinger, sker forud for den øvrige elevfordeling. Dette skal sikre, at de ansøgere, der flyttes, er ansøgere, der bor tættest på det gymnasium, der skal have fyldt sin minimumskapacitet. Alternativet vil være, at der flyttes ansøgere, der bor længere væk, og at de får endnu længere transporttid, hvilket vil være uhensigtsmæssigt både for opbakningen til modellen og for den enkelte elevs gennemførelse.

Det fremgår endvidere af § 1 nr. 1 og 3, at hver afdeling skal have en kapacitet på mindst 84 elever svarende til tre 1.g/1.hf-klasser med 28 elever i hver klasse, og at minimumskapaciteten opgøres samlet for de gymnasiale uddannelser på afdelinger med flere gymnasiale uddannelser. Det nævnes som eksempel, at en afdeling med hhx og htx kan få kapacitet svarende til to hhx-klasser og en htx-klasse. Danske Gymnasier forstår dette således, at der også ved fastsættelse af minimumskapaciteten tages højde for, at gymnasierne skal kunne danne hele klasser. Foreningen finder det derfor også uhensigtsmæssigt, at minimumskapaciteten skal opgøres samlet for afdelingen. For det første fordi en minimumskapacitet på 84 elever ikke vil være tilstrækkelig for afdelinger med udbud af alle fire gymnasiale uddannelser, der som minimum skal have tildelt en kapacitet på mindst 112 elever svarende til fire hele klasser. For det andet fordi det vil skabe incitament til ikke at oprette et ekstra gymnasialt udbud, hvis det lokalt efterspørges, idet det vil forringe mulighederne for at få tildelt en tilstrækkelig minimumskapacitet, der understøtter et fagligt bæredygtigt undervisningsmiljø. Opgørelsen af minimumskapacitet risikerer dermed at modvirke, "at de nuværende udbud i tyndtbefolkede områder i alt overvejende grad opretholdes", jf. elevfordelingsaftalen.

Danske Gymnasier mener derfor, at minimumskapaciteten bør variere afhængig af, hvor mange gymnasiale uddannelser en afdeling udbyder. For et gymnasium med tre eller flere udbud er det afgørende for kvalitet og faglighed samt et tilstrækkeligt udbud af studieretninger og

valgfag, at afdelingen sikres en minimumskapacitet på mere end tre klasser – altså mere end én klasse per udbud. Selv om de gymnasiale uddannelser har samme formålsparagraf, så er der stor forskel på uddannelsernes profiler og indhold, og derfor må minimumskapaciteten, hvis den skal have den ønskede effekt, have blik for antallet af forskellige gymnasiale uddannelser på en afdeling.

S. 6
14. februar 2022

Bemærkninger til § 1, nr. 5: Flytte kapacitet fra en institution til en anden (§ 8 b)

Med lovforslagets § 1, nr. 5 foreslås det, at børne- og undervisningsministeren kan beslutte at flytte dele af kapaciteten til et eksisterende uddannelsesudbud fra en institution til en anden. Beslutningen skal træffes inden ansøgningsfristen, og hensynet er at understøtte en balanceret elevsammensætning.

Danske Gymnasier er enig i, at en balanceret elevsammensætning skal understøttes, men ser væsentlige problematikker ved at flytte dele af kapaciteten til et eksisterende uddannelsesudbud.

Tidsfristen

Det foreslås, at beslutningen om flytning af kapacitet skal ske inden fristen for at søge om optagelse. Danske Gymnasier finder det positivt, at beslutningen således ikke vil påvirke elever, der allerede har søgt en institution eller uddannelse. Men det er samtidig afgørende, at en beslutning om flytning af kapacitet sker i så god tid, at både den modtagende og den afgivende institution har rimelig tid til at kunne indrette sig på ændringen. Det bør efter Danske Gymnasiers opfattelse ske med mindst ét års varsel, dvs. senest inden ansøgningsfristen året før det skoleår, hvor kapacitetsflytningen skal ske.

Ved vurderingen af længden på tidsfristen er det afgørende, at der tages højde for, hvilken betydning flytningen vil få for personalet på de to institutioner. Der kan blive brug for både flere og færre lærerkræfter, administrativt personale mm. Der skal således tages højde for, om der er personale, der skal opsiges, flyttes (virksomhedsoverdrages), om der skal rekrutteres nyt personale, eller om der er behov for efteruddannelse af eksisterende personale. Under alle omstændigheder vil der skulle tages stilling til, hvilke personalemæssige konsekvenser en flytning har, og der vil i den sammenhæng skulle tages tidsmæssig højde for opsigelsesvarsler, sikring af arbejdsmiljøet, inddragelse af samarbejdsudvalg og tillidsrepræsentanter, rekrutteringsforløb, tid til efteruddannelse med mere.

Den modtagende og den afgivende institution skal også have tid til at kunne sikre et sikkert og godt undervisningsmiljø for de elever, der

bliver berørt af flytningen. Samtidig skal der tages højde for, at der er tid til nødvendige tilpasninger af lokaler og udstyr, hvilket også kan have økonomiske følger for de involverede institutioner.

Den foreslåede model for flytning vil efter Danske Gymnasiers opfattelse udfordre kvalitet og faglighed, hvis ikke der er tilstrækkelig tid til at flytte, afskedige og ansætte personale, forberede det rette uddannelsesmiljø til meget forskellige elevtyper og tilpasse de fysiske rammer.

Danske Gymnasier vil derfor kraftigt opfordre til, at der udarbejdes en grundig beskrivelse af processen ved en beslutning om flytning af dele af kapaciteten til et eksisterende uddannelsesudbud, som tager højde for alle tidsmæssige problematikker vedrørende personale, elever og fysisk indretning. Derudover skal Danske Gymnasier opfordre til, at den nødvendige økonomi følger med ved en beslutning om flytning.

Flytning af kapacitet mellem uddannelses typer

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at beslutningen om flytning af kapacitet fx kan vedrøre, at der flyttes hf-kapacitet fra en hf-afdeling til en stx-afdeling. Det kan således indebære, at der flyttes hf-kapacitet til en stx-afdeling, der ikke er godkendt til at udbyde hf.

Danske Gymnasier finder det dog uklart, om uddannelses typen fastholdes ved flytning, fx om hf-kapacitet, der flyttes til en stx-afdeling, fortsat skal være hf-kapacitet, eller om den modtagende stx-institution skal forøge sin stx-kapacitet. Foreningen mener, at dette bør gøres tydeligt i en beskrivelse af processen for flytning af kapacitet. Uden klare rammer for, hvordan uddannelsesudbud kan flyttes mellem institutioner, kan det reelt betyde, at stx-kapacitet pludselig øges i et område på grund af flytningen.

Danske Gymnasier finder det også uklart, om den foreslåede § 8 b kun giver mulighed for at flytte kapacitet af en bestemt uddannelses type til en anden afdeling, der allerede har udbudsretten til denne uddannelses type, eller om bestemmelsen også giver mulighed for at flytte kapacitet til en afdeling, der ikke har udbudsretten til den pågældende uddannelses type. Hvis det sidste er tilfældet, så ser foreningen endvidere en uhensigtsmæssig følge af den foreslåede regel om flytning, da den kolliderer med de gældende udbudsregler i institutionslovgivningen, som sættes ud af spil.

En institution skal efter de nuværende regler godkendes til at kunne udbyde de forskellige typer af gymnasial uddannelse, og en godkendelse vil være knyttet til en konkret adresse.

Forud for en godkendelse skal den ansøgende institution indhente udtalelser om det nye udbud fra stedlige interessenter (som minimum fra to naboskoler, der udbyder den uddannelse, der ansøges om). Derudover vil der efter ministeriets praksis være nogle overordnede kriterier, som lægges til grund ved en samlet vurdering af ansøgning om et udbud:

- Sikring af fagligt bæredygtige uddannelsesmiljøer.
- Sikring af et lokalt og/eller regionalt dækkende udbud under hensyn til søgningen (antal af elever i området og afstand til institution med samme udbud).
- Sikring af, at eksisterende rammer og kapacitet så vidt muligt udnyttes (undgå, at der anvendes offentlige ressourcer til at indrette nye faciliteter og opbygge yderligere kapacitet i områder, hvor der er tilstrækkelige rammer).

Udbudsreglerne er i dag endvidere sådan, at institutioner med hhx og htx kan udbyde hf og stx, men institutioner med stx og hf kan ikke udbyde hhx eller htx. Danske Gymnasier ser gerne, at udbudsretten ligestilles, men den foreslåede § 8 b synes at fastholde skævheden, så der uden om de almindelige udbudsregler vil kunne flyttes kapacitet fra almengymnasiale uddannelser til erhvervsrettede uddannelser, men ikke den anden vej rundt.

Danske Gymnasier ser med bekymring på den foreslåede regel om flytning, da den efter Danske Gymnasiers opfattelse vil kunne afspore de beskyttelseshensyn, de nuværende udbudsregler står på. Den vil kunne bidrage til, at udbudsretten kommer længere væk fra at ligestille uddannelsesinstitutionerne. Danske Gymnasier vil derfor kraftigt opfordre til, at de vurderings- og beskyttelseshensyn, der ligger bag de nuværende udbudsregler, på tilsvarende vis videreføres ved beslutninger om flytning af dele kapacitet, samt at den samlede betydning ved flytning af kapacitet tydeliggøres.

Derudover har Danske Gymnasier bemærket, at der i lovbemærkningerne står, at bestemmelsen om flytning vil kunne "anvendes i en situation, hvor den foreslåede model ikke i tilstrækkelig grad kan understøtte, at der sker et fald i antallet af afdelinger, som har en høj andel af elever i 1.g. eller 1. hf. med ikke-vestlig herkomst. Ved en høj andel af elever med ikke vestlig herkomst forstås en andel af disse elever på omkring 30 pct. på den enkelte afdeling." Danske Gymnasier finder ikke, at herkomst er et sagligt kriterium at lægge vægt på ved fordeling af elever, herunder som argument for at flytte kapacitet. Herkomst har været italesat som et parameter, der ikke må

anvendes, og derfor finder foreningen det uhensigtsmæssigt, at det fremhæves som fordelingskriterium i lovbemærkningerne, og at der lægges op til, at gymnasierne skal måles på herkomst sammensætningen. Det fremgår endvidere, at det foreslåede § 8 b vil "kunne anvendes til at skabe en balanceret elevsammensætning på andre parametre end herkomst". Danske Gymnasier mener, at der er behov for en præcisering af, hvilke andre parametre der her henvises til.

S. 9
14. februar 2022

Bemærkninger til § 1, nr. 6: Regionsrådenes indstillingspligt ved nedlæggelse (§ 11, stk. 2)

Med lovforslagets § 1, nr. 6 pålægges regionsrådet en indstillingspligt i forhold til, om en institution, der er underlagt en genopretningsplan efter den foreslåede § 53 a, bør nedlægges. Danske Gymnasier finder det væsentligt, at der tilføjes en forpligtelse for regionsrådet til løbende opfølgning med institutionen efter etablering af en genopretningsplan, og inden en eventuel indstilling vedrørende nedlæggelse gives til ministeriet.

§ 1, nr. 7: Godkendelse af profilgymnasier (§ 11 a)

Danske Gymnasier mener som udgangspunkt ikke, at der bør etableres flere profilgymnasier, men anerkender samtidig, at profilgymnasier i nogle tilfælde kan bidrage til en mere balanceret elevsammensætning og et fortsat bredt uddannelsesudbud. Det er dog helt afgørende, at regionerne holder et skarpt øje med, at profilgymnasier generelt set ikke modvirker de to hensyn med fordelingsmodellen og ender med at skabe yderligere polarisering eller endnu sværere forhold for udkantsgymnasier. Regionerne vil blandt andet kunne sikre dette ved at høre repræsentanterne i de gymnasiale samarbejder i forbindelse med godkendelse af nye profilgymnasier.

Bemærkninger til § 1, nr. 8: Elevfordeling (§ 11 b-1)

Bemærkninger til § 11 b

Det fremgår af den foreslåede § 11 b, stk. 1, at Styrelsen for It og Læring indhenter oplysninger på individniveau om blandt andet CPR og adresse til brug for elevfordeling. I den forbindelse er det uklart, hvordan elevfordelingsmodellen håndterer hhv. ansøgere uden dansk CPR og ansøgere med dansk CPR, men uden dansk adresse, fordi vedkommende er indskrevet på en uddannelse i udlandet på ansøgningstidspunktet.

Danske Gymnasier finder det stærkt problematisk, hvis elevfordelingsmodellen ikke kan håndtere disse ansøgere, og at ansøgerne derfor vil blive kategoriseret som "ufordelte". Det vil på uretfærdig vis sætte ansøgerne bagest i fordelingskøen og dernæst åbne en risiko for at omgå modellen, idet der er lagt op til, at regionerne skal

fordele ufordelte ansøgere, men uden at tage hensyn til forældreindkomst. Det er uhensigtsmæssigt, fordi der er gymnasier, der historisk set optager en meget stor gruppe af ansøgere, der har været på et uddannelsesophold i udlandet året forinden, de starter på et gymnasium, og hvis ikke der for denne gruppe tages hensyn til forældreindkomst, så kan det medføre en meget skæv elevsammensætning på de pågældende gymnasier. Dette understreger desuden den negative betydning af, at Børne- og Undervisningsministeriet har truffet beslutning om at afskaffe muligheden for udskudt uddannelsesstart for elever, der har været på uddannelsesophold i udlandet, jf. BEK nr. 105 af 24/01/2022, hvilket Danske Gymnasier har kritiseret.

S. 10
14. februar 2022

Af den foreslåede § 11 b, stk. 3, fremgår det, at de i stk. 1 og 2 nævnte data videregives til regionerne til brug for elevfordeling, jf. § 11 d, stk. 2. Danske Gymnasier ønsker at få oplyst, hvad "klassebetegnelse" dækker over?

Danske Gymnasier vil ydermere bemærke, at selv om institutionerne ikke varetager elevfordelingen, så har institutionerne et behov for at få modtageoplysningerne, der bestemmes af § 11 b, stk. 1-2, til brug for forberedelse og tilrettelæggelse af det næstkommende skoleår. Det drejer sig fx om oplysninger såsom andelen af 1. prioriteter, andelen af øvrige prioriteter, andelen af henviste elever, ansøgers transporttid m.v. Det gør sig i særdeleshed relevant i forlængelse af den foreslåede § 53 a, der bestemmer, at børne- og undervisningsministeren kan pålægge bestyrelsen for en institution at udarbejde en genopretningsplan, hvis institutionen i tre på hinanden følgende år ikke har opnået en andel af 1. prioritetsansøgere på mindst halvdelen af institutionens eller afdelingens fastsatte kapacitet. Institutionen skal have adgang til data om det samlede antal ansøgere og antal henviste, og ikke alene data for, hvilke elever institutionen skal optage, for at institutionen har fyldestgørende kendskab til eventuelle problemer med at tiltrække ansøgere og på det grundlag kan sætte målrettet ind. Hjemlen til at behandle disse personoplysninger beror på, at behandlingen er nødvendig for, at institutionerne kan varetage deres opgave som offentlig myndighed jf. databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e. Herudover er det også relevant for institutionerne at modtage data om ansøgerne på et aggregeret niveau fra før elevfordelingen for at få indblik i søgemønstre.

Bemærkninger til § 11 e

Danske Gymnasier finder, at der i den nye § 11 e, stk. 2-3, gives relativt vide beføjelser til børne- og undervisningsministeren og opfordrer til, at beslutninger om zoneopdeling, hvornår en zone bliver afstands- eller

fordelingszone, hvornår en zone skifter status, og hvordan forældreindkomst opgøres, træffes i samarbejde med forligskredsen bag elevfordelingsaftalen med henblik på at sikre det bedst mulige og mest stabile grundlag for modellen.

Bemærkninger til § 11 f

I den nye elevfordelingsmodel vil ansøgere på 20 år og derover blive placeret i mellemindkomstkategorien. Foreningen er bekymret for, at placeringen af 20+ årige i mellemindkomstgruppen vil skabe en u hensigtsmæssig socioøkonomisk skævhed i fordelingen af elever i fordelingszoner eller få den konsekvens, at der ikke er tilstrækkelig kapacitet i en hf-afdelings mellemindkomstkategori til at optage ansøgere fra mellemindkomstgruppen, der er under 20 år. Danske Gymnasier opfordrer derfor Børne- og Undervisningsministeriet til at følge udviklingen meget tæt.

Bemærkninger til § 11 h

Den foreslåede § 11 h, stk. 3 bestemmer, at ansøgere kan opnå forrang til at blive optaget på en bestemt afdeling, hvis ansøgerne har angivet afdelingen som deres 1. prioritet. Danske Gymnasier finder det misvisende, at der er tale om forrang til en afdeling, idet en afdeling kan bestå af forskellige gymnasiale uddannelser, og som bestemmelsen er formuleret på nuværende tidspunkt, så vil en ansøger kunne få forrang til optagelse på alle afdelingens uddannelser. Det stiller foreningen sig meget uforstående over for, hvis dette skulle være tilfældet. Bestemmelsen bør derfor ændres til, at ansøgere kan opnå forrang til at blive optaget på en bestemt *gymnasial uddannelse* på en bestemt afdeling, hvis ansøgeren har angivet uddannelsen på afdelingen som 1. prioritet.

Danske Gymnasier tager endvidere til efterretning, at forligskredsen har truffet beslutning om også at give kommunalt godkendte eliteidrætsudøvere forrang til at få plads på en bestemt afdeling (Danske Gymnasier formoder, at der her er tale om en bestemt gymnasial uddannelse, jf. bemærkningerne ovenfor). Foreningen finder det som udgangspunkt u hensigtsmæssigt, fordi der er tale om en meget uklart defineret gruppe. Foreningen hæfter sig dog ved de udvidede lovbemærkninger, der fastslår, at "Ansøgere, som opfylder kriterierne for at få forrang til at blive optaget på en afdeling i en fordelingszone, vil i elevfordelingsmekanismen uagtet forrangen komme til at indgå i beregningen af elevsammensætningen på afdelingen, jf. den foreslåede § 11 j. Det betyder, at en ansøger, som opfylder kriterierne for at få forrang til en bestemt afdeling, til trods herfor vil kunne blive fordelt til en anden afdeling, hvis der ikke er flere ledige pladser i den indkomstkategori, ansøgeren tilhører." Foreningen finder det absolut

afgørende for at indfri modellens formål om en mere balanceret elevsammensætning, at dette efterkommes for både Team Danmark-elever og kommunalt godkendte eliteidrætsudøvere, således at gymnasier i fordelingszoner, der optager disse elevgrupper, ikke har mulighed for at afvige fra at optage det antal elever, der er plads til inden for de enkelte indkomstgrupper. Hvis eliteidrætselever, som får forrang, uagtet om de er godkendt kommunalt eller af Team Danmark, holdes ude af indtægtskategorierne, vil det få store konsekvenser for nabogymnasierne, der vil få en anden socioøkonomisk sammensætning end gymnasierne med eliteidrætselever. Foreningen finder det endvidere uklart, om forrangen til Team Danmark-elever gælder *alle* elever, der er godkendt af Team Danmark, eller om det kun gælder elever, der søger institutioner, der er uddannelsespartnere ved Team Danmark. Det er et fåtal af institutionerne, der er uddannelsespartnere, og foreningen finder det alt andet lige mest rimeligt, at godkendte Team Danmark-elever stilles lige, og at forrangen ikke afhænger af, om institutionen er uddannelsespartner eller ej.

Danske Gymnasier bakker op om, at der kan træffes beslutning om særlige undtagelser for afvigelse af elevsammensætningen, jf. den foreslåede § 11 h, stk. 5, så længe der er tale om ansøgere med handicap, ansøgere til ASF-klasser eller treårigt hf, eller på anden vis elevgrupper, der skal tages særlige hensyn til.

I forhold til § 11 h, stk. 4, finder Danske Gymnasier det meget uhensigtsmæssigt at anvende transporttid som fordelingskriterium. Det skyldes, at transporttid er en meget dynamisk størrelse, der kan variere fra ét tidspunkt på dagen til et andet eller fra dag til dag, fordi bus- og togruter er bundet af konkrete (lokal-)politiske beslutninger og dermed kan laves om. Det vil sige, at der med transporttid ikke er tale om hverken et objektive eller gennemskuelige kriterium, hvilket har direkte betydning for den enkeltes retsstilling.

Af samme årsag kvitterede både Danske Gymnasier og Danske Regioner i januar 2016 også for forslaget fra det daværende Ministerium for Børn, Undervisning og Ligestilling om en ny optagelsesbekendtgørelse, der netop ville ændre transporttidskriteriet til et afstandskriterium. Af ministeriets høringsbrev fremgik det, at den foreslåede ændring skulle sikre en bedre retsstilling for ansøgeren og være en løsning på de to problemer, transporttidskriteriet havde medført; nemlig variationen i kriteriets konkrete resultat samt den uigennemskuelighed, der lå i, at man kunne bo tæt på et uddannelsessted, men have ringere chancer for at blive optaget her end ansøgere, der boede længere væk, men tættere på en hovedfærdselsåre.

I regi af Den Koordinerede Tilmelding til Gymnasiale Ungdomsuddannelser er det Danske Gymnasiers vurdering, at et transporttidskriterium i praksis ikke vil få nogen positiv betydning for hverken en balanceret elevsammensætning eller et bredt uddannelsesudbud, og foreningen ser derfor ingen saglig grund til at genindføre et kriterium, der som nævnt hverken er objektivt eller gennemskueligt. Danske Gymnasier anbefaler på den baggrund, at transporttidskriteriet i Den Koordinerede Tilmelding til Gymnasiale Ungdomsuddannelser erstattes af et afstandskriterium af hensyn til modellens gennemsigtighed og den enkelte elevs retsstilling.

S. 13
14. februar 2022

Jf. den foreslåede § 11 h, stk. 5, finder Danske Gymnasier det endvidere uklart, hvad det indebærer, at børne- og undervisningsministeren "kan fastsætte regler om fordelingen af ansøgere mellem afdelingerne". Betyder det, at ministeren fx kan fastsætte regler for, hvordan regionen fordeler ufordelte ansøgere, eller gælder det fordelingsreglerne mere overordnet? Det er foreningens ønske, at dette præciseres tilstrækkeligt ud fra et hensyn om at sikre det bedst mulige og mest forudsigelige grundlag for modellen.

Bemærkninger til § 11 i

Den foreslåede bestemmelse regulerer fordelingskriterierne for ansøgere, der søger om optagelse på en afdeling i en afstandszone. Hvis en afdeling har flere 1. prioritetsansøgere, end den har kapacitet til, får en ansøger, der har kortere transporttid fra bopælen til afdelingen, reserveret en foreløbig plads forud for en ansøger med længere transporttid. Hvis der ikke er kapacitet til alle ansøgere med samme transporttid, trækkes der lod om pladserne, og en ansøger, der ikke får en plads, fordeles så vidt muligt til sin 2. prioritet. Kriterierne har den samme udfordring som det såkaldte afstandskriterium, der regulerer elevfordeling i dag; nemlig at ansøgere, der hverken bor tæt nok på eller tilstrækkeligt langt væk fra deres nærmeste gymnasium, risikerer at komme bagest i køen i elevfordelingen, hvis gymnasiet er overansøgt. Det betød bl.a., at Køge Gymnasium måtte afvise ansøgere fra Stevns og Faxe i 2017, for selv om Køge Gymnasium var og er disse unges nærmeste gymnasium, så var gymnasiet overansøgt og det næst nærmeste, nemlig Solrød Gymnasium, ligger lige nøjagtigt inden for 60 minutter. Daværende undervisningsminister udstedte på den baggrund *Bekendtgørelse om en vis adgang til fordeling ud fra lokale forhold af elever til almene gymnasiale uddannelser*, og fordelingsudvalgene fik hermed mulighed for at tage højde for særlige lokale forhold, så ansøgere med langt til deres nærmeste gymnasium kunne få plads på det pågældende gymnasium – uanset hvor overansøgt det var. Det er Danske Gymnasiers bekymring, at den nye elevfordelingsmodel ikke tager højde for disse særlige lokale forhold, som ikke kun findes ved Faxe og

Stevns, men findes mange steder i Danmark og i de kommende afstandszoner. Foreningen opfordrer på denne baggrund til, at disse hensyn indarbejdes i modellen, så ansøgere, der i forvejen bor langt væk, ikke får endnu længere til skole.

Bemærkninger til § 11 j

Danske Gymnasier er bekymret for, at lodtrækningsmekanismen i fordelingszoner vil modvirke intentionen med den nye elevfordelingsmodel om at sikre et bredt udbud af fagligt bæredygtige gymnasiale uddannelser med en balanceret elevsammensætning. De tre indkomstkategorier for hhv. lav-, mellem- og højindkomst, som gymnasier i fordelingszoner vil blive inddelt i, vil sikre en mere balanceret elevsammensætning på gymnasierne end i dag, men en lodtrækningsmekanisme betyder i sagens natur, at tilfældigheder afgør, hvilken ansøger der bliver optaget inden for den indkomstkategori, hvor der er flere ansøgere, end der er pladser til – og mekanismen vil kunne tildele de ledige pladser til ansøgere, der bor meget langt væk, såvel som til ansøgere, der bor meget tæt på det pågældende gymnasium.

Helt konkret kan lodtrækningskriteriet betyde, at en ansøger med bopæl i yderkanten af en af de tre københavnske fordelingszoner kan få en plads på et gymnasium i centrum af fordelingszonerne frem for en ansøger, der bor i centrum, hvis ansøgeren fra yderkanten vinder lodtrækningen. Konsekvensen bliver, at ansøgeren, der bor i centrum og taber lodtrækningen, på baggrund af den stramme kapacitetsfastsættelse, ikke kan få en plads på det lokale gymnasium og får tildelt en plads i op til 60 min. transporttid fra sin bopæl. Lodtrækningsmekanismen medfører dermed, at nogle elever kan få uforholdsvist lang afstand til deres uddannelse, hvilket kan øge frafaldsrisikoen, som analysen *Eftersyn af institutionsudvikling på undervisningsområdet* konkluderer. Her lyder det blandt andet, at frafaldet på gymnasiale uddannelser stiger med afstanden til institutionen, og at højere rejseomkostninger og et større antal skift med offentlig transport på en rejse mellem bopæl og uddannelsessted øger frafaldsrisikoen.

Samtidig risikerer gymnasier i afstandszoner, der grænser op til fordelingszoner, at blive efterladt med en anden utilsigtet konsekvens. Hidtil har afstandskriteriet i mange tilfælde betydet, at lokale unge blev optaget på det lokale gymnasium, men når ansøgere fra afstandszoner søger mod fordelingszoner, bortfalder afstand – og nu transporttid – som fordelingskriterium. Dermed bliver det lettere for elever i oplandet at komme ind på et gymnasium i en større by, og det risikerer at udhule elevgrundlaget i oplandet og dermed det brede uddannelsesudbud. Det

vil kunne blive en reel udfordring for gymnasierne i afstandszonerne på Fyn samt for gymnasierne i de tilgrænsende afstandszoner til fordelingszonen, der dækker Aarhus.

Danske Gymnasier anbefaler på baggrund af ovenstående et andet fordelingskriterium end lodtrækning som supplement til forældreindkomst, eksempelvis et afstandskriterium, dvs. afstand via vejnettet. En kombination af forældreindkomst og afstand vil både sikre en mere balanceret elevsammensætning, og at lokale unge optages på lokale gymnasier, hvilket foreningen mener er en forudsætning for et bredt uddannelsesudbud.

Bemærkninger til § 11 k og l

Det foreslås, at regionsrådet til og med første uge af november fordeler de ansøgere, hvis ansøgning ikke er indgået i fordelingsrunden efter §§ 11 h – 11 j, og de ansøgere og elever, som bliver optaget på eller skifter til en gymnasial uddannelse frem til og med første uge af november, dog ikke ansøgere og elever, som bliver optaget efter § 14 eller § 14 b i lov om gymnasiale uddannelser. Danske Gymnasier finder, at det er en meget uhensigtsmæssig løsning at lade regionsrådet fordele ansøgere og elever frem til november, bl.a. fordi institutionerne vil kunne eksekvere langt hurtigere end regionsrådene og dermed kunne få ansøgere og elever, der kommer efter skolestart, i gang hurtigere. Foreningen finder det endvidere uklart, hvorfor regionsrådet skal håndtere ansøgere, der falder under § 14 a i gymnasieloven, fordi de fx har fortrudt valg af efterskole og i stedet ønsker at påbegynde en gymnasial uddannelse, når regionsrådet ikke skal håndtere elever, der skifter uddannelse eller institution på baggrund af mistriivsel eller bopælsskifte, jf. §§ 14 og 14 b. Foreningen finder det af hensyn til eleverne mest hensigtsmæssigt, at det er institutionerne, der håndterer elever, der ønsker at blive optaget efter skolestart og til og med første uge af november, uagtet årsagen hertil.

Det er velkendt, at ansøgere til hf ofte ikke søger rettidigt inden den 1. marts, men ansøger løbende frem mod uddannelsesstart. Det kan som nævnt i foreningens bemærkninger til § 1, nr. 1-4, imidlertid være en udfordring ift. at fastsætte en passende kapacitet på hf-afdelinger – både fordi søgetallene ikke er retvisende i forhold til det endelige optag af elever, og fordi der ikke skal skabes incitament til at ansøge om optagelse efter ansøgningsfristen med henblik på at omgå fordelingen og være bedre stillet i forhold til at få plads på den afdeling, man ønsker. Samtidig fremgår det af lovbemærkningerne, at der i elevfordelingsaftalen ikke specifikt er taget stilling til den gruppe ansøgere, der søger efter ansøgningsfristen og derfor ikke kommer til at indgå i den centrale fordelingsrunde. Det rejser et

opmærksomhedspunkt i forhold til de mange hf-ansøgere samt fordelingen heraf. I den sammenhæng er det vigtigt at have for øje, at hf-ansøgere typisk repræsenterer en anden elevgruppe end ansøgere til de treårige gymnasiale uddannelser, og en håndholdt indsats i forbindelse med optagelse kan have afgørende betydning for, at den enkelte unge påbegynder en ungdomsuddannelse. Blandt andet derfor har hf-uddannelserne mulighed for at optage ansøgere, der ikke har retskrav og ikke søger om optag i direkte forlængelse af 9. eller 10. klasse, på baggrund af en standardiseret vurdering foretaget af institutionens leder, jf. § 12, stk. 3, i lov om de gymnasiale uddannelser. Danske Gymnasier vurderer, at det fortsat er afgørende med en vis fleksibilitet i forhold til at håndtere hf-ansøgere, så den nye elevfordelingsmodel ikke resulterer i, at færre hf-ansøgere, der søger om optagelse efter ansøgningsfristen, påbegynder en ungdomsuddannelse. Foreningen bidrager gerne til at finde en løsning på dette.

S. 16
14. februar 2022

Jf. de udvidede lovbemærkninger er det endvidere ikke hensigten, at regionerne skal tage hensyn til forældreindkomst, hvis de fordeler ansøgere til afdelinger i fordelingszoner. Danske Gymnasier finder det uklart, hvorfor der ikke skal tages hensyn til forældreindkomst, da dette ikke stemmer overens med elevfordelingsmodellens formål om at modvirke en skæv elevsammensætning, og opfordrer til, at regionen skal tage hensyn til forældreindkomst, når ufordelte ansøgere fordeles. Jf. § 11 b, stk. 3, videregives de relevante data om ansøgers placering i indkomstgrupper til regionerne til brug for elevfordeling, og regionerne har dermed de nødvendige oplysninger om forældreindkomst, når de fordeler ansøgere til afdelinger i fordelingszoner. Hvis det fastholdes, at regionerne ikke skal tage hensyn til forældreindkomst i fordelingen af ufordelte ansøgere, bør Børne- og Undervisningsministeriet holde skarpt øje med, at dette ikke fører til skæve incitament, hvor ansøgere spekulerer i at "lande" i den gruppe af ansøgere, som regionerne skal fordele.

I forbindelse med, at regionsrådet skal fordele ufordelte ansøgere samt ansøgere og elever mellem skolestart og til og med første uge i november, fremgår det af de udvidede lovbemærkninger, at regionsrådet kan hæve kapaciteten med det nødvendige antal elever på en eller flere afdelinger, og det nævnes, at der kan være tale om at hæve kapaciteten på en afdeling i så høj grad, at afdelingen kan oprette en ekstra klasse. Danske Gymnasier ønsker i den sammenhæng at bemærke, at det er afgørende, hvornår i processen dette sker. Institutionerne vil kunne håndtere det inden skolestart, men skal der oprettes en ekstra klasse efter skolestart og frem mod første uge af november, så kan det udfordre det faglige og pædagogiske miljø på gymnasiet. Foreningen vil i samme ombæring opfordre til, at

regionerne tager særligt hensyn til hf-ansøgere og bidrager til at sikre den fleksibilitet, der i dag kendetegner hf. Regionerne bør også tage hensyn til, om ansøgeren har søgt om optagelse på toårigt hf på en VUC-institution eller på en almen gymnasial institution, fordi undervisningsmiljøet er forskelligt på de to institutionstyper, og det er vigtigt at fastholde voksenuddannelsesmiljøet på VUC.

S. 17
14. februar 2022

Hensyn til den samlede ansøgnings-, fordelings- og optagelsesproces
Børne- og Undervisningsministeriet har på nuværende tidspunkt orienteret Danske Gymnasier om en optagelses- og fordelingsproces, hvor ministeriet inden ansøgningsfristen den 1. marts melder en kapacitet ud på afdelingsniveau. Det er også inden 1. marts, at børne- og undervisningsministeren er bemyndiget til at flytte kapacitet fra en afdeling til en anden, jf. den nye § 8 b, og når søgetallene er kendt, vil kapaciteterne blive justeret, inden fordelingen igangsættes. Jf. de udvidede lovbemærkninger er det forventningen, at fordelingen af ansøgerne i fordelingsmekanismen vil finde sted i perioden fra slutningen af marts til slutningen af maj måned, hvorefter regionen skal fordele ufordelte ansøgere. Danske Gymnasier formoder, at ansøgere herefter vil få besked om, hvor de har fået reserveret en foreløbig plads, og at dette vil ske i juni. Som det er i dag, skal institutionen, der har reserveret plads til ansøgeren, give ansøgeren besked herom senest den 1. maj, og det betyder, at ansøgere med den nye elevfordelingsmodel vil få meget senere besked herom sammenlignet med i dag. Dernæst skal institutionerne afvikle optagelsesprøver i juni, og ansøgerne skal have besked om endelig optagelse. Danske Gymnasier finder det yderst u hensigtsmæssigt, at ansøgere så sent vil få besked om reservation af foreløbig plads sammenlignet med i dag. Foreningen er endvidere stærkt bekymret for, at optagelsesprøver ikke kan nå at blive afviklet inden sommerferien, hvilket er en forringelse og tilsvarende meget u hensigtsmæssigt for både kommende elever, ansøgere, der ikke opnår optagelse og skal søge optagelse på en anden ungdomsuddannelse, samt for lærere og gymnasiernes administrative personale, der er involveret i afvikling og censur af optagelsesprøver samt planlægning af det kommende skoleår.

Danske Gymnasier skal yderligere understrege vigtigheden af, at institutionerne så tidligt som muligt bliver gjort bekendt med det endelige optagetal, så de bedst muligt kan nå at tilpasse deres personalestab i forhold til det kommende elevtal og det heraf følgende behov for arbejdskraft.

Ved faldende elevtal er institutionerne ofte nødsaget til at gennemføre en personaletilpasningsrunde efter forudgående drøftelser i bestyrelsen samt behandling i samarbejdsudvalget. Hertil kommer, at mange

medarbejdere på institutionerne har lange opsigelsesvarsler på helt op til seks måneder. Ved sen orientering om det endelige optaget kan institutionerne derfor ikke nå at afskedige de berørte medarbejdere til fratræden, inden det nye skoleår starter. Institutionerne ender således med at have medarbejdere ansat i en periode fra skolestart og frem til deres fratræden uden at kunne tilbyde dem arbejde, hvilket er en u hensigtsmæssig brug af statens og institutionernes midler.

S. 18
14. februar 2022

Bemærkninger til § 1, nr. 9: Klagebestemmelse (§ 12)

Med den nye § 12 er der lagt op til, at en ansøger eller dennes forældre kan anmode regionsrådet om at genoptage behandlingen af en ansøgning inden for 10 dage efter, at ansøgeren har modtaget afgørelsen. Denne klageadgang omhandler ikke klageadgangen i forhold til, om en ansøger opfylder kravene til optagelse. Der kan således være to forskellige klagebehandlingsforløb i gang samtidig. For at sikre, at institutionerne så tidligt som muligt har viden om antallet af ansøgere til institutionen, vil Danske Gymnasier opfordre til, at der sikres nødvendig information om igangværende klageforløb til institutionerne.

Bemærkninger til § 1, nr. 10: Gymnasiesamarbejde (§ 14)

Danske Gymnasier støtter etableringen af gymnasiesamarbejder på tværs af de gymnasiale uddannelser i forbindelse med den nye elevfordelingsmodel. Dog forholder den foreslåede bestemmelse sig ikke til valghandlinger. Danske Gymnasier mener, at selv om institutioner med flere afdelinger på flere adresser har en repræsentant per adresse, så bør én institution i forbindelse med valghandlinger ikke få tildelt en stemme per adresse, så institutionen i princippet har flere stemmer. Det samme gælder i forbindelse med høringer mv. eller andre tilfælde, hvor der kan være behov for at træffe flertalsbeslutninger.

§ 1, nr. 11: Afskaffelse af henvisningstaxameter

Danske Gymnasier har ingen bemærkninger til denne bestemmelse.

Bemærkninger til § 1, nr. 12: Genopretningsplan og lukning (§ 53 a)

Det foreslås at udvide de nuværende styrings- og opfølgingsværktøjer i forhold til institutioner, der har vedvarende problemer med at tiltrække ansøgere. Der er på nuværende tidspunkt hjemmel til at lave en indsatsplan, men ikke hjemmel til at lave en genopretningsplan.

Danske Gymnasier har bemærket, at institutionen vil blive hørt i forbindelse med Børne- og Undervisningsministeriets sagsoplysning, når ministeriet behandler en sag om eventuel nedlæggelse efter § 53 a. Danske Gymnasier vil opfordre til, at der fastlægges en proces, der sikrer, at der løbende følges op på de fastsatte mål, og at institutionen

inddrages i opfølgningen. Det er væsentligt af hensyn til, at det løbende bliver vurderet, om genopretningsplanen er hensigtsmæssig.

Ifølge lovforslagets § 1, nr. 1-3, lægges der op til, at børne- og undervisningsministerens fastlæggelse af kapacitet blandt andet sker efter indstilling fra institutionerne og i samarbejde med regionerne. De enkelte afdelingers kapacitet fastsættes for hver enkelt gymnasial uddannelse på den pågældende afdeling.

S. 19
14. februar 2022

Institutioner, der er blevet pålagt en genopretningsplan efter den foreslåede § 53 a, skal inden for de efterfølgende to år formå at tiltrække en andel af 1. prioritetsansøgere til den pågældende gymnasiale uddannelse på mindst halvdelen af institutionens eller en afdelings fastsatte kapacitet.

Danske Gymnasier finder det væsentligt, at det tydeligt fremgår af en genopretningsplan, hvilke eller hvilken gymnasial uddannelse på en institution eller afdeling genopretningsplanen vedrører. En institution eller afdeling kan have flere gymnasiale uddannelser, og derfor er det væsentligt, at det fremgår helt klart, hvilken kapacitet på hvilken gymnasial uddannelse genopretningsplanen vedrører. Således at det ikke er en enkelt gymnasial uddannelse, der i sig selv skal stå for halvdelen af institutionens eller afdelingens fastsatte kapacitet. Eksempelvis giver det ikke mening, at en enkelt gymnasial uddannelse på en afdeling med tre gymnasiale uddannelser alene skal sikre 1. prioritetsansøgere til halvdelen af den samlede afdelings kapacitet.

Bemærkninger til § 2: Ændringer i lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse

I lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse foretages bl.a. følgende ændring:

I § 34 a, stk. 6, ændres »§ 8, stk. 2, § 11, § 12 og § 12 a« til: »§ 8, stk. 2 og 3 om kapacitetsfastsættelse, § 8 b om flytning af kapacitet og § 11-12 b om elevfordeling« og efter »hf-eksamen« indsættes: »samt uddannelsen til merkantil studentereksamen og uddannelsen til teknisk studentereksamen«.

Danske Gymnasier undrer sig over, at der i den foreslåede § 34 a, stk. 6, kun lægges op til, at den nye § 8, stk. 2 og 3, i lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v. skal finde anvendelse for udbud af hf, stx, hhx og htx på institutioner for erhvervsrettet uddannelse. Nærværende lovforslags § 1, nr. 1-4, dvs. de samlede regler for kapacitetsfastsættelse de første tre år og kapacitetsfastsættelse efter tre år vedrører hhv. § 8, stk. 2, 3, 4 og 6,

samt § 8, stk. 2, 3, 4, 5, 6 og 8. Danske Gymnasier mener, at den samlede § 1, nr. 1-4 i nærværende lovforslag også bør finde anvendelse for institutioner med erhvervsrettet uddannelse og dermed ikke kun den foreslåede § 8, stk. 2 og 3.

Bemærkninger til § 3: Ændringer i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser

Danske Gymnasier finder det uklart, hvorvidt private institutioner, der ligger i kommuner, som overgår til fordelingszoner inden 2025, hvor tilskudsloftet løber til, jf. lov nr. 2532 af 22. december 2021, kan blive pålagt et tilskudsloft. Af elevfordelingsaftalen fremgår det, at tilskudsloftet ikke vil gælde for private gymnasier, som ligger i afstandszoner, men aftalen forholder sig ikke til private gymnasier, der ligger i en zone, som overgår fra at være afstandszone til at være fordelingszone. For at sikre elevfordelingsaftalens formål om at gøre op med en skæv elevsammensætning, særligt i byerne, finder Danske Gymnasier det nødvendigt, at tilskudsloftet også vil finde anvendelse for private gymnasier, der ligger i en afstandszone, som inden 2025 måtte overgå til fordelingszone.

Det skal også bemærkes, at elevfordelingsaftalen ikke tager højde for, at et privat gymnasium, der ligger lige uden for en fordelingszone og dermed ikke er omfattet af tilskudsloftet, vil kunne hæve kapaciteten og optage elever fra fordelingszonen, der ønsker at omgå elevfordelingsmodellen. Foreningen vil opfordre forligskredsen til at følge denne udvikling tæt.

Det er endvidere uklart, hvordan elevfordelingsmodellen administrerer ansøgere, som krydssøger mellem offentlige gymnasier og private gymnasier ved fx at søge et offentligt gymnasium som 1. prioritet, et privat som 2. prioritet og et offentligt som 3. prioritet. I det tilfælde, hvor enten det offentlige eller private måtte være overansøgt, er det væsentligt, at modellen kan håndtere dette ved at "sende" ansøgere fra det ene system til det andet og omvendt.

Bemærkninger til § 4: Ændringer i lov om gymnasiale uddannelser

Ifølge lovforslaget får elever, der søger sjældne studieretninger, forrang til at blive optaget på det gymnasium, der udbyder den sjældne studieretning. Ansøgeren bindes samtidig til denne studieretning og fratages derved muligheden for et nyt studieretningsvalg efter grundforløbet.

Det er fornuftigt at binde eleverne til valget af en sjælden studieretning for at undgå misbrug af forrangen, og Danske Gymnasier forudsætter i

den forbindelse, at eleven også er garanteret en plads på studieretningen, såfremt den oprettes. Det fremgår dog ikke af lovbemærkningerne, hvordan eleven er stillet, hvis studieretningen ikke oprettes, eller der ikke er plads på studieretningen, og dette bør præciseres, så forrang til sjældne studieretninger ikke anvendes til at omgå modellen.

S. 21
14. februar 2022

Danske Gymnasier ser det som en forudsætning, at ansøgeren vil kunne angive sit ønske om optag på en sjælden studieretning i Optagelse.dk i forbindelse med den almindelige ansøgningsproces, således at ansøgeren fordeles inden øvrige ansøgere, der ikke har forrang, til den pågældende gymnasiale uddannelse på en bestemt afdeling, og inden for den pågældende indkomstkategori ved søgning til en afdeling i en fordelingszone. Særligt det sidste finder foreningen afgørende, nemlig at denne forrangsgruppe også kommer til at indgå i beregningen af elevsammensætningen på afdelingen.

Med den foreslåede § 20, stk. 4, får børne- og undervisningsministeren bemyndigelse til at fastsætte regler om, hvilke studieretninger eleverne kan blive bundet til. Danske Gymnasier finder dog ikke lovbemærkningerne fyldestgørende, hvad angår definitionen af, hvilke forhold der skal være til stede for, at en studieretning kan betragtes som sjælden, og som eleverne dermed kan blive bundet til, og dette bør defineres. Der bør også fastsættes procedure for, hvornår ministeren træffer beslutning om, hvilke studieretninger eleverne kan blive bundet til, om det er noget, der sker hvert år, så både gymnasier og kommende elever er informeret herom, samt hvordan det afgøres, hvor de skal udbydes. Det er igen vigtigt at bemærke, at udbud af sjældne studieretninger ikke må kunne misbruges til at omgå elevfordelingsmodellen.

Udbuddet af sjældne studieretninger bør desuden koordineres i gymnasiesamarbejderne, så det ikke bliver et konkurrenceelement for enkelte afdelinger, og samtidig for at tage hensyn til, at udbuddet af en sjælden studieretning i et geografisk område vil indgå som et centralt element i vurderingen af, om der er tale om en sjælden studieretning, jf. de udvidede lovbemærkninger. Endvidere bør kommende ansøgere kunne tilgå information om, hvor der udbydes sjældne studieretninger inden ansøgningsfristen.

Bemærkninger til § 5: Lovens ikrafttrædelse

Det foreslås i stk. 5, at børne- og undervisningsministeren for skoleåret 2023/24 kan beslutte, at elevfordelingen efter loven suspenderes, hvis der foreligger særlige forhold, som vurderes at gøre dette nødvendigt. Bestemmelsen vil fx kunne finde anvendelse, hvis der skulle opstå

problemer i forhold til it-understøttelsen af elevfordelingen. De hidtil gældende regler vil i så fald finde anvendelse.

Af hensyn til både ansøgere til skoleåret 2023/24, processen for optagelse, fordeling og kapacitetsfastsættelse samt gymnasiers og regioners arbejdsbetingelser bør en beslutning om suspendering ske absolut senest ved udgangen af 2022.

Med venlig hilsen

Henrik Nevers
Formand

S. 22
14. februar 2022

Høringsvar til lovforslag om kapacitet og elevfordeling på de gymnasiale uddannelser

Fra Ungdomsuddannelsernes Vejlederforening (UUVF, www.uuvf.dk)

Det overordnede indhold i loven tager vi til efterretning, idet der er tale om dele af et lovkompleks hvoraf store dele allerede er vedtaget, og som der står en forligskreds bag.

Det er også et lovkompleks, som er drevet af nødvendighed for at fastholde gymnasiale tilbud i yderområder eller i områder, hvor den nuværende elevsammensætning er uhensigtsmæssig, og vi noterer os med tilfredshed, at aftalen gælder såvel det almene som det erhvervsgymnasiale område.

Vi er enige i, at det kræver handling, hvis kapacitets- og områdefordelingsproblemerne skal løses, og vi støtter derfor lovforslaget med visse betænkeligheder.

Der er i vores optik brug for, at der ses på balancen mellem de forskellige ungdomsuddannelser. Vi er derfor positive overfor ændringen fra lokal til central fastsættelse af kapacitet, da skolernes indbyrdes kamp om eleverne dermed kan begrænses.

Dog er vi bekymrede for, hvad det præcise beregningsgrundlag for fordelings- og afstandszone vil være, og vi mener, at der bør revideres i den foreslåede sammensætning af fordelingszonerne, så der reelt kommer de tilsigtede ændringer af elevsammensætningen.

Reformkommissionen arbejder med forslag til reform af det samlede ungdomsuddannelsesbillede. Det her fremsatte lovforslag tager ikke fat i problematikken om mismatch i søgetallene, og det faktum, at de gymnasiale uddannelser har vundet "skønhedskonkurrencen" hos de unge og de unges forældre ud over den sideeffekt, at nogle unge givetvis vil vælge lokale EUD-tilbud fremfor lidt fjernere gymnasiale tilbud. Det bør dog indgå i overvejelserne, hvilken betydning det vil have for en by og et område, hvis det permanent bliver gymnasieløst.

I lovforslaget fremgår ordet uddannelsesønske. Vi mener, at det bør præciseres, at der er tale om såvel ønske om uddannelse som om afdeling/institution.

Som vejledere formoder vi, at en ændret elevfordeling vil øge behovet for vejledning og anden elevstøtte for elever, der får trivselsproblemer, og vi imødeser med forventning en snarlig vejledningsreform.

For Ungdomsuddannelsernes Vejlederforening

Lotte Klein (formand) og Benny Wielandt (næstformand)

Lov om ændring af lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og lov om de gymnasiale uddannelser (Kapacitetsfastsættelse og elevfordeling på de gymnasiale ungdomsuddannelser)

DI takker for muligheden for at afgive høringssvar.

DI beklager, at hhx og htx overhovedet er blevet inddraget i aftalen om kapacitetsfastsættelse og elevfordeling for de gymnasiale uddannelser. Danmark har brug for langt flere faglærte og unge som uddanner sig videre til det private arbejdsmarked. Unge der har gået på hhx og htx, videreuddanner sig generelt mere mod det private arbejdsmarked end unge på stx. Det er derfor afgørende, at der sikres gode muligheder for fortsat vækst på hhx og htx.

Hhx og htx har ikke tidligere været en del af fordelingsprocessen. Det bør være af høj prioritet, at elever der ønsker hhx og htx sikres deres førstevalg. Derfor skal hhx og htx tildeles en kapacitet, der som minimum er på samme niveau som nu. Men det er ikke nok. DI mener, at der skal være kapacitet til at optage alle elever, som ønsker optagelse på hhx og htx.

DI henstiller derfor til, at der i forbindelse med kapacitetsfastsættelsen defineres en reel overkapacitet som sikrer, at alle elever der ønsker en plads på hhx og htx, kan få det. DI finder det bekymrende, at lovforslaget ikke klart definerer størrelsen på overkapaciteten, og hvordan overkapaciteten bliver tildelt de enkelte skoler. DI vil følge implementeringen af loven tæt, og forventer at aftalen bliver fulgt op med grundige tilgængelige data og analyser af, hvordan søgemønstrene udvikler sig.

Hvis nogle unge forhindres i at komme på hhx og htx grundet kapacitetsudfordringer eller forældreindtægt, og der ikke er mulighed for at oprette ventelister, vil det erfaringsmæssigt have den konsekvens, at færre unge kommer på hhx eller htx. Hidtidigere søgemønstre viser klart, at en betragtelig andel unge har et lokalt stx som 2. prioritet fremfor hhx eller htx betydeligt længere væk fra bopælen.

DI mener, at der skal sikres gennemskuelighed om muligheder i forbindelse med optagelse for elever og forældre. Utryghed skaber en tendens til, at elever vælger det "sikre" valg, som er stx tæt ved hjemmet - til skade for optaget på hhx og htx.

Med venlig hilsen

Søren Melcher
Chefkonsulent

Børne- og Undervisningsministeriet
Departementet
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K

København den 14. februar 2022

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om institutioner for almen gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og lov om gymnasiale uddannelser (Kapacitetsfastsættelse og elevfordeling på de gymnasiale ungdomsuddannelser)

Danske SOSU-skoler og Danske SOSU-skoler - Bestyrelserne kvitterer hermed for muligheden for at afgive høringssvar i høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om institutioner for almen gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og lov om gymnasiale uddannelser (Kapacitetsfastsættelse og elevfordeling på de gymnasiale ungdomsuddannelser).

Foreningerne noterer sig med tilfredshed, at det såkaldte henvisningstaxameter afskaffes med virkning fra 1. januar 2022. Foreningerne finder, at afskaffelsen understreger, at det er en naturlig forpligtelse for enhver uddannelsesinstitution at tilstræbe, at unge, der afbryder et påbegyndt uddannelsesforløb, så vidt muligt henvises til et andet mere passende tilbud mhp. at fastholde den unge i et kompetencegivende uddannelsesforløb.

For så vidt angår de foreslåede mekanismer til kapacitetsfastsættelse og elevfordeling på de gymnasiale uddannelser noterer foreningerne sig, at de foreslåede løsninger med både afstandszoner og fordelingszoner med forældreindkomstkriterier vil være vanskeligt gennemskuelige for ansøgerne og disses forældre. Derved er der en betydelig risiko for, at implementeringen grundet indsigelser og klager kan blive ressourcekrævende for institutionerne både at administrere og kommunikere.

Med lovforslaget tildeles ministeren en række vidtgående bemyndigelser om fastsættelse af regler, der vil kunne begrænse den enkelte institutionsbestyrelses råderum med hensyn til fastlæggelse, fordeling og

udnyttelse af institutionens kapacitet. Foreningerne ser med betænkelighed på disse tiltag, der på sigt kan føre til en reel udhuling af selvejet.

Herudover har foreningerne ingen bemærkninger til lovudkastet.

Med venlig hilsen
På foreningernes vegne
e.b.

Michael Kümmel
chefkonsulent

14. februar 2022

Høringsvar ang. lovforslag om kapacitetsfastsættelse og elevfordeling på de gymnasiale ungdomsuddannelser

Danske HF & VUC takker for muligheden for at give bemærkninger til forslag til lov om ændring af lov om institutioner for almen gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og lov om de gymnasiale uddannelser (Kapacitetsfastsættelse og elevfordeling på de gymnasiale ungdomsuddannelser), som foreningen modtog d. 21. januar 2022.

Foreningens bemærkninger til lovforslaget fremgår af det følgende.

Sikring af plads til eftertilmeldere på 20 år og derover på et VUC

Danske HF & VUC bakker op om, at ansøgere, som er fyldt 20 år, er sikret en plads på toårig hf på et VUC, hvis ansøgeren har ønsket det som 1. prioritet og eventuelt 2. prioritet, hvis der inden for 60 minutters transporttid fra ansøgerens bopæl er flere VUC'er med toårig hf.

Foreningen er dog kritisk over for, at denne ret ikke gælder for de ansøgere på 20 år og derover, som er såkaldte 'eftertilmeldere'. Eftertilmelderne er den gruppe af ansøgere, som søger en gymnasial ungdomsuddannelse senere end d. 1. marts.

I 2021 var der samlet set 586 1. prioritetsansøgere, som var fyldt 20 år, til toårigt hf på de fem VUC-institutioner med flest elever på den toårige hf, jf. tabel 1. 59 pct. af disse, svarende til 347 ansøgere, var eftertilmeldere, mens 41 pct. søgte senest d. 1. marts.

Tabel 1. 1. prioritetsansøgere, som er fyldt 20 år, til toårigt hf på udvalgte VUC'er, 2021.

Rettidige ansøgere*, som er fyldt 20 år**	Eftertilmeldere***, som er fyldt 20 år	Ansøgere, som er fyldt 20 år, total
239 (41 pct.)	347 (59 pct.)	586 (100 pct.)

Anm.: Tabellen omfatter 1. prioritetsansøgere, som er fyldt 20 år, i 2021 til de fem VUC-institutioner med flest elever på den toårige hf i 2020 (HF & VUC Fyn, Herning HF og VUC, KVUC, HF&VUC KBHSDYD samt Randers HF & VUC).

* Rettidige ansøgere er ansøgere, som søger senest d. 1. marts.

** Ansøgere, som er fyldt 20 år, omfatter ansøgere, som er fyldt 20 år eller fylder 20 år i det kalenderår, hvor ansøgeren søger om optagelse.

*** Eftertilmeldere er ansøgere, som søger senere end d. 1. marts.

Der er flere årsager til, at eftertilmelderne søger senere end d. 1. marts. Først og fremmest har størstedelen af eftertilmelderne allerede afsluttet grundskolen på det tidspunkt, hvor de søger en toårig hf på VUC. Det betyder, at de ikke nødvendigvis indgår i en sammenhæng, hvor skole, studievejleder eller lærere informerer dem om frister for at søge en ungdomsuddannelse. Samtidig kan eftertilmelderne være ansøgere, som er faldet fra en anden gymnasial ungdomsuddannelse, de kan være i arbejde og først overveje mulighederne for videre uddannelse op mod sommerferien, eller de kan være ramt af fysisk eller psykisk sygdom, som betyder, at de ikke nødvendigvis søger senest d. 1. marts.

Det fremgår af den politiske aftale¹ bag lovforslaget, at:

"Forligskredsen er enig om, at der er et hensyn at tage til voksne ansøgere, som søger om optagelse på 2-årig hf på VUC (voksenuddannelsescenter), hvor der er et særligt voksenpædagogisk uddannelsesmiljø. Ansøgere over 20 år, som søger om optagelse på 2-årig hf på VUC som 1. prioritet, får derfor forrang til at blive optaget på et VUC."

Det er på den baggrund Danske HF & VUC's vurdering, at lovforslaget indebærer en væsentlig indsnævring af forligskredsens ønske som udtrykt i den politiske aftale om at tage hensyn til de voksne ansøgere, som søger optagelse på toårigt hf på VUC. Således ville over halvdelen af ansøgerne på 20 år og derover til de fem VUC'er i tabel 1 med lovforslagets udformning ikke være omfattet af det hensyn, som forligskredsen har udtrykt i den politiske aftale.

Forslag til ændring:

- Eftertilmeldere på 20 år og derover bør i forbindelse med regionernes fordeling af eftertilmeldere sikres en plads på toårigt hf på et VUC på lige fod med ansøgere på 20 år og derover, der søger senest d. 1. marts.

Mulighed for at hæve kapaciteten i mellemindkomstgruppen på VUC'er

Det fremgår af lovforslaget, at ansøgere, som er fyldt 20 år, i fordelingszoner bliver placeret i mellemindkomstgruppen. Danske HF & VUC har over for Børne- og Undervisningsministeriet rejst den bekymring, at placeringen af de 20-årige og derover i mellemindkomstkategorien risikerer at have den utilsigtede konsekvens, at elevgruppen på konkrete VUC'er i praksis ikke afspejler den politiske aftales intention om en jævn fordeling mellem elever i de forskellige indkomstkategorier. Det skyldes, at der risikerer at være meget få eller ingen pladser til ansøgere under 20 år, som reelt er i mellemindkomstgruppen, på toårigt hf på et VUC.

Foreningen modtog i den forbindelse d. 17. januar 2022 et brev fra børne- og undervisningsministeren, hvoraf det fremgår:

"Forligskredsen er nået til enighed om, at der i fordelingsmodellen vil blive tildelt et ekstra antal pladser i mellemindkomstgruppen på konkrete VUC-institutioner på hf-uddannelsen i fordelingszonerne i de tilfælde, det konkret skønnes at måtte være nødvendigt for at sikre, at antallet af pladser overstiger antallet af 20-årige og derover, som ønsker at tage en hf på VUC."

Det er foreningens opfattelse, at forligskredsens ønske som udtrykt i brevet fra børne- og undervisningsministeren ikke er indarbejdet i lovforslaget. Det fremgår af lovforslagets bemærkninger:

"Hvis det, efter søgetallene er kendt, viser sig, at det er nødvendigt at øge kapaciteten i mellemindkomstkategorien på et VUC i en fordelingszone, for at kunne optage alle ansøgere over 20 år på 2-årig hf på VUC inden for 60 minutters transporttid, vil Børne- og Undervisningsministeriet skulle tildele den nødvendige overkapacitet i mellemindkomstkategorien på de konkrete VUC'er, inden ansøgerne fordeles i den centrale fordelingsrunde."

¹ "Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet) og Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Alternativet og Kristendemokraterne om Den Koordinerede Tilmelding til Gymnasiale Ungdomsuddannelser" af 10. juni 2021.

Danske HF & VUC bakker op om ovenstående formulering fra lovforslagets bemærkninger, som foreningen opfatter som en forudsætning for, at ansøgere på 20 år og derover kan sikres en plads på toårigt hf på et VUC. Men formuleringen i lovforslaget afspejler ifølge foreningens vurdering ikke forligskredsens ønske som udtrykt i brevet fra børne- og undervisningsministeren om, at antallet af pladser i mellemindkomstgruppen skal overstige antallet af 20-årige og derover, som ønsker at tage en hf på VUC.

Forslag til ændring:

- Forligskredsens ønske, som udtrykt i brev fra børne- og undervisningsministeren af 17. januar 2022, om, at der kan tildeles ekstra pladser i mellemindkomstgruppen på VUC-institutioner for at sikre, at antallet af pladser overstiger antallet af 20-årige og derover, som ønsker at tage en hf på VUC, bør indarbejdes i lovforslaget. Dette for at sikre en reelt jævn fordeling af elever i de forskellige indkomstkategorier.
- Alternativt til ovenstående forslag kan ansøgere, som er fyldt 20 år, tælle neutralt i forhold til de tre indkomstkategorier.

Eftertilmeldere i kapacitetsfastsættelsen

Det fremgår af lovforslaget, at de enkelte afdelingers foreløbige kapacitet vil blive fastlagt på baggrund af forventede søgetal mv., hvorefter kapaciteten vil blive justeret efter behov, når antallet af ansøgere, der skal fordeles i den centrale fordelingsmekanisme, er kendt. Endelig vil regionerne senere kunne hæve kapaciteten på en afdeling for at sikre plads til eftertilmeldere mv.

I 2021 var der samlet set 2.044 1. prioritetsansøgere til toårigt hf på de fem VUC-institutioner med flest elever på den toårige hf, jf. tabel 2. 48 pct. af disse, svarende til 978 ansøgere, var eftertilmeldere, mens 52 pct. søgte senest d. 1. marts.

Tabel 2. 1. prioritetsansøgere til toårigt hf på udvalgte VUC'er, 2021.

Rettidige ansøgere*	Eftertilmeldere**	Ansøgere, total
1.066 (52 pct.)	978 (48 pct.)	2.044 (100 pct.)

Anm.: Tabellen omfatter 1. prioritetsansøgere i 2021 til de fem VUC-institutioner med flest elever på den toårige hf i 2020 (HF & VUC Fyn, Herning HF og VUC, KVUC, HF&VUC KBHSDYD samt Randers HF & VUC).

* Rettidige ansøgere er ansøgere, som søger senest d. 1. marts.

** Eftertilmeldere er ansøgere, som søger senere end d. 1. marts.

De enkelte VUC-afdelinger har en interesse i at kende deres forventede kapacitet så tidligt som muligt inden begyndelsen af et nyt skoleår, så afdelingerne bedst muligt kan planlægge bemanning mv. Hvis det forventede antal eftertilmeldere ikke tælles med i den indledende kapacitetsfastsættelse, kan det give et kunstigt lavt billede af det forventede ansøgental til VUC'er.

Forslag til ændring:

- For at sikre institutionernes mulighed for planlægning af det kommende skoleår og et mere retvisende billede af det forventede ansøgental bør det forventede antal eftertilmeldere tælles med i de enkelte afdelingers kapacitetsfastsættelse så tidligt som muligt. Det kan enten være i forbindelse med den kapacitetsfastsættelse, der sker inden d. 1. marts, eller i forbindelse med justeringen af kapaciteten, når antallet af ansøgere, der skal fordeles i den centrale fordelingsmekanisme, er kendt.

Fordeling af eftertilmeldere og ansøgere uden retskrav på optagelse

Det fremgår af lovforslaget, at regionen varetager fordelingen af eftertilmeldere. Samtidig fremgår det ikke, hvordan ansøgere uden retskrav på optagelse fremover skal håndteres. Ansøgere uden retskrav på optagelse skal i dag igennem en standardiseret vurdering af deres faglige, sociale og personlige forudsætninger, før de kan optages på den toårige hf. Vurderingen foretages af den enkelte uddannelsesinstitution.

Det er vigtigt for både eftertilmeldere og ansøgere uden retskrav på optagelse, at de hurtigst muligt får besked om, hvorvidt og hvor de er optaget. Det kræver blandt andet, at de enkelte VUC'er hurtigst muligt efter ansøgning fra personer uden retskrav på optagelse kan foretage den standardiserede vurdering af dem. Samtidig er det væsentligt for VUC'erne, at det er den institution, som ansøgeren får tildelt plads på, der foretager den standardiserede vurdering. Ellers risikerer en ansøger at blive godkendt til optag på én institution for senere at blive afvist af en anden institution, som ansøgeren har fået tildelt plads på.

Forslag til ændring:

- Det bør fremgå af lovforslaget, at regionerne i deres fordeling af eftertilmeldere skal vægte hensynet til, at den enkelte ansøger hurtigst muligt får besked om, hvorvidt og hvor vedkommende kan optages på den toårige hf.
- Det bør fremgå af lovforslaget, at det for ansøgere uden retskrav på optagelse er den VUC-institution, som ansøgeren tildeles en plads på, der foretager den standardiserede vurdering af ansøgerens faglige, sociale og personlige forudsætninger.

Særligt tilrettelagte hf-forløb

Flere VUC'er udbyder særligt tilrettelagte hf-forløb, herunder ASF-klasser, treårige hf-inklusionsklasser målrettet elever med forskellige diagnoser samt ordblindklasser. Disse forløb kan bl.a. indeholde mentorstøtte, ekstra lærere og en lavere klassekvotient og er derfor mere omkostningsfulde for VUC'erne at drive end ordinære toårige hf-forløb.

Hvis disse forløb fortsat skal kunne udbydes, kræver det, at der oprettes et tilstrækkeligt antal ordinære toårige hf-forløb, som kan bidrage til at sikre finansieringen af de særligt tilrettelagte forløb. Samtidig er det væsentligt for inklusionssigtet i hf-inklusionsklasserne, at der er et ordinært studiemiljø, som eleverne kan inkluderes i.

Samtidig er det vigtigt, at elever, som har behov for den ekstra støtte i de særlige forløb, får plads på et af disse forløb, hvis de søger dem. Det er imidlertid Danske HF & VUC's vurdering, at det ikke fremgår klart af lovforslaget, om ansøgere til særligt tilrettelagte hf-forløb har forrang til disse forløb.

Forslag til ændringer:

- Det bør indgå som et væsentligt hensyn i kapacitetsfastsættelsen, at der sikres et tilstrækkeligt antal ordinære klasser til de VUC'er, som har særligt tilrettelagte hf-forløb. Det kan for eksempel gøres ved at fastlægge en særskilt kapacitet for særligt tilrettelagte hf-forløb.
- Ansøgere til særligt tilrettelagte hf-forløb, for eksempel ansøgere med diagnoser eller ordblindhed, bør have forrang på lige fod med de øvrige grupper af ansøgere, som med lovforslaget gives forrang.

Minimumskapacitet

Det fremgår af lovforslaget, at på afdelinger med flere gymnasiale uddannelser opgøres minimumskapaciteten samlet for de gymnasiale uddannelser. Det fremgår videre, at hvis en afdeling har for eksempel voksenuddannelser, vil disse ikke indgå i opgørelsen af minimumskapacitet. Endelig fremgår det, at minimumskapaciteten på 84 elever er besluttet i den politiske aftale ud fra hensynet til at kunne sikre et fagligt bæredygtigt undervisningsmiljø på afdelingerne.

Danske HF & VUC bakker op om forligskredsens ønske om at sikre et fagligt bæredygtigt undervisningsmiljø på de enkelte afdelinger. Det er dog foreningens opfattelse, at hf-enkeltfag som en gymnasial voksenuddannelse kan bidrage til at skabe fagligt bæredygtige undervisningsmiljøer på en afdeling på lige fod med de gymnasiale ungdomsuddannelser. Der er således et stort overlap mellem fag og læreplaner på tværs af hf-enkeltfag og den toårige hf, og undervisningen i fagene varetages ofte af de samme lærere på tværs af de to hf-udbud. Herudover kan et hf-enkeltfagstilbud være med til at sikre et tilstrækkeligt bredt valgfagsudbud, da elever på den toårige hf og hf-enkeltfag ofte har valgfag sammen.

Derfor kan hf-enkeltfag efter foreningens opfattelse i høj grad bidrage til at skabe fagligt bæredygtige undervisningsmiljøer på afdelinger med en kapacitet på under 84 elever på toårigt hf.

Forslag til ændring:

- En VUC-afdelings udbud af hf-enkeltfag bør i særlige tilfælde, hvor det er nødvendigt for at sikre et lokalt toårigt hf-tilbud i et voksenmiljø, indgå i beslutningsgrundlaget, når det afgøres, hvorvidt afdelingen kan fravige kravet om en minimumskapacitet på 84 elever. Det vil ligeledes kunne bidrage til at sikre et bredt geografisk udbud af både toårige hf-tilbud og voksenuddannelsestilbud.

Genopretningsplaner

Det fremgår af lovforslaget, at børne- og undervisningsministeren kan pålægge bestyrelsen for en institution at udarbejde en genopretningsplan, hvis institutionen tre år i træk ikke har opnået en andel 1. prioritetsansøgere på mindst halvdelen af institutionens eller afdelingens fastlagte kapacitet til den pågældende gymnasiale uddannelse. Institutionen eller afdelingen kan herefter nedlægges, hvis institutionen de efterfølgende to år ikke formår at tiltrække 1. prioritetsansøgere til den pågældende gymnasiale uddannelse på mindst halvdelen af institutionens eller afdelingens fastsatte kapacitet.

Det fremstår efter foreningens opfattelse ikke klart af lovforslaget, om eftertilmeldere tælles med i andelen af 1. prioritetsansøgere.

Forslag til ændring

- Henset til det store antal eftertilmeldere til hf på VUC, bør det præciseres, at eftertilmeldere tælles med i andelen af 1. prioritetsansøgere, når der tages stilling til, om en institution skal pålægges at udarbejde en genopretningsplan og efterfølgende, om institutionen eller afdelingen skal nedlægges.

Gymnasiale ungdomsuddannelser

Lovforslaget bruger både betegnelsen "gymnasiale uddannelser" og "gymnasiale ungdomsuddannelser". Det er foreningens opfattelse, at hf-enkeltfag som gymnasial voksenuddannelse ikke er omfattet af lovforslagets bestemmelser.

Forslag til ændring:

- Det bør tydeliggøres, at lovforslaget kun omfatter gymnasiale ungdomsuddannelser.

Reduktion af færdiggørelsestaxametrene

Det fremgår af lovforslaget, at udgifterne til forslaget fra 2023 og frem finansieres ved en reduktion af færdiggørelsestaxametrene på de gymnasiale fuldtidsuddannelser. Danske HF & VUC mener, at det er en forkert prioritering at reducere tilskuddet til institutionerne for at finansiere udarbejdelsen af et nyt system til fordeling af ansøgere til gymnasiale ungdomsuddannelser.

Forslag til ændring:

- Udgifterne til lovforslaget bør finansieres ad andre veje end gennem besparelser på uddannelsernes tilskud.

Med venlig hilsen

Pernille Brøndum, formand for Danske HF & VUC
Ulla Koch, formand for Danske HF & VUC (Bestyrelserne)